

ΝΟΥΜΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Δ' | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 30 του Απριλίου 1906 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 196

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΦΥΛΛΟ:

Μ. ΛΥΚΙΑΡΔΟΠΟΥΛΟΣ. Σύγχρονη νεοελληνική φιλολογία.
 ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ. 'Επιστήμη πρωτομάθητη—'Αθρόπινος Μηχανισμός (συνέχεια).
 Λ. ΣΙΓΑΝΟΣ. 'Αγῶνες.
 Ε. Π. Μ. Πολιτεία καὶ 'Εκκλησία.
 ΜΗΤΣΗΣ ΚΑΛΑΜΑΣ. 'Ο πράσινος βιός.
 Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. 'Αρθρο στή μιχτή.
 ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ. Νησιώτικα δηγήματα—Τὸ Πετροκάραβο.
 Κ. ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΣ. 'Ατυχής πατέρας.
 ΝΕΔΟΝΤΑΣ. 'Η ἀλυσσιδίτσα.
 ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Ρήγας Γκόλφης. Λέαντρος Κ. Παλαμῆς. Γ. Σ. Ζουφρός.
 Δ. Π. Τ. Φαινόμενα καὶ Πράγματα ('Η θυσία τοῦ Βικέλα—Τὸ βρωμοπολίτευμα—Κατὰ τῆς κωλύσεως—Μιά πρόποση—Βρέθηκε ὁ ποιητὴς γιὰ τοὺς 'Ολυμπιονίκας—Τὸ δίστιχο τοῦ Φαλέξ.—'Η ξυλοπόδαρη...)
 ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ — Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ
 — ΦΟ-ΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΑΘΜΑΔΙΑΤΙΚΟ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΑΓΩΝΕΣ

Τελειώσανε λοιπόν κ' οἱ ἀγῶνες. Τὸ μεγάλο αὐτὸ πανηγύρι πού ἀπ' τὴς τέσσερες ἄκρες τοῦ κόσμου συμαζώξε μέσα στὸ λευκὸ Στάδιο τὰ πλήθη τῶν θεατῶν καὶ τῶν ἀθλητῶν θὰ λησμονηθῆ ἔσε λίγο. 'Ο κόσμος πολλὰ εἶπε κ' οἱ φημερίδες πολλὰ γράψανε. Μίλησε κ' ὁ ποιητὴς καὶ τὸ μίλημά του σκληρὸ καὶ δυνατό μᾶς ἔφερε στήν ἄγρια πραγματικότητα καὶ ψυχρῶσε τὸν ἐνθουσιασμό μας:

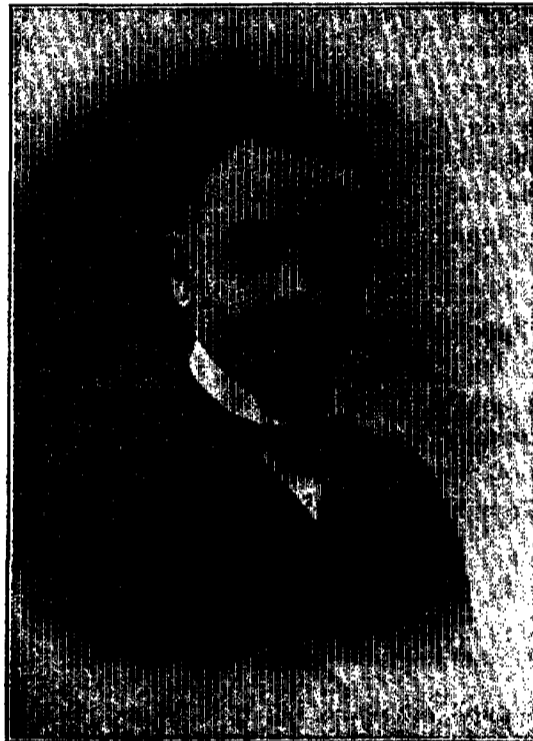
Σὲ μαρμαρίνιζα θέατρα μ' ἀρχαῖα καρναβάλια
 παιζογελοῦσε ἕνας λαὸς τὸν ξεπεσμό του.

Μὰ ἴσως ἡ σκληράδα τῶν στίχων τοῦ ποιητῆ γεννήθηκε μόνο ἀπ' τὴ θλιβερὴ θύμηση τοῦ τραγικοῦ θανάτου τῶν περασμένων ἀγῶνων. 'Αδιάφορο, ὁ ποιητὴς εἶναι πολεμιστὴς κ' οἱ στίχοι του εἶναι πολέμου ἀντίλαλος. 'Ο πολιτικὸς ὅμως κ' ὁ διπλωμάτης ἀλλιῶς σκέφτονταν. Καὶ σὲ τούτη τὴν περίσταση μᾶς χρειάζεται περισσότερο τοῦ πολιτικοῦ καὶ τοῦ διπλωμάτη ἢ εὐκολογύριστη ματιά πού ὅλα τὰ γύρω ἐξετάζει κ' ἀπ' ὅλα κάτι νὰ ὠφεληθῆ ζητᾷ, παρὰ τοῦ πολεμιστῆ τὸ ἀκίνητο μᾶτι πού στυλώνεται ὀλοῖσα σὲ ἀπέμακρο φῶς.

*

Πολλὰ εἶναι τῶν ἀγῶνων τὰ καλά. Τὰ ὑλικά πρῶτα. Γιὰ τὸ ἐμπόριό μας καὶ τὴ βιομηχανία οἱ ἀγῶνες ἀνοίγουν καινούργιο στάδιο ἐργασίας. 'Η ἰδέα μόνη τῆς τεράστιας μεκλάμας πού τὴν ἐποχὴ αὐτὴ γίνεται, στὸν τόπο καὶ στὴ ζωὴ του, πρέπει

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ "ΝΟΥΜΑ,"

Δ. ΤΑΝΤΑΔΙΑΝΗΣ (Πόλη)

νὰ κινήση τὴν προσοχὴ τῶν ἐμπόρων καὶ νὰ τοὺς κἀνὴ νὰ σκεφτοῦνε τί ὠφέλειες μπορεῖ νᾶχουνε ἀπὸ μιὰ μεθοδικὴ διαφήμιση τῆς δουλειᾶς τους. Δὲ θὰ εἶναι καθόλου ἔσκημο σύγκαιρα μὲ τοὺς 'Ολυμπιακούς' νὰ γίνεται κ' ἔκθεση ἐμπορικὴ, βιομηχανικὴ, καθὼς κ' ἄλλες πολλὲς τέτοιες γιορτὲς πού θὰ τραβοῦνε τὸν ξένο κόσμο καὶ θὰ τονε γνωρίζουν μὲ τὴν κίνηση καὶ τὴν κατάσταση τοῦ τόπου. Κι ἀπὸ τῶρα εἶναι καιρὸς νὰ νιώση ὁ ἐμπορικὸς κόσμος ὅτι ἀνάγκη πᾶσα νὰ μεταχειριστῆ κάθε τρόπο δουλεύοντας μ' ὅλα του τὰ δυνατὰ γιὰ νὰ παρουσιάση στοὺς ἄλλους ἀγῶνες τὴν τελειότερη εἰκόνα τῆς ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς 'Ελλάδας. Γιατί τὸ πρῶτο καὶ σπουδαιότερο συμφέρο τοῦ 'Εθνους δὲν εἶναι νὰ μαζώγη ξένους ἀπ' ὀλόκληρη τὴν οἰκουμένη, γιὰ νὰ τοὺς δείχτει τ' ἀρχαῖα μνημεῖα μόνο καὶ νὰ ψευτοπαινεύεται μὲ δαῦτα, μὰ νὰ τοὺς φανερώνει τὰ μεγάλα σημάδια τῆς τωρινῆς ζωῆς του. Κ' ἕνα μεγάλο σημάδι γιὰ κάθε 'Εθνος εἶναι καὶ τὸ ἐμπόριο. Μὲ τέτοιο τρόπο καὶ χρῆμα περισσότερο θὰ μὲνη στὸν τόπο καὶ σχετικὴ ἐχτίμηση θὰ γεννηθῆ πρὸς τὴ βιομηχανία μας ἀπὸ τοὺς ξένους καὶ ἴσως, ἴσως ἢ μεγάλη αὐτὴ ρεκλάμα πού θὰ ἄγίνεται στοὺς ἀγῶνες ἀνοίξει καινούριους δρόμους [στὸ 'Ελληνικὸ ἐμπόριο καὶ νέες οικονομικὲς πηγὲς στὸ 'Εθνος.

*

Κοντὰ στοὺς ἐμπόρους οἱ ἐπιστήμονες καὶ κοντὰ

στοὺς ἐπιστήμονες οἱ καλλιτέχνες ἄς μελετήσουν κ' ἄς αἰστανθοῦνε τούτο. 'Απίλεια κ' ἀφροντισιά γιὰ τὰ παλιὰ μας μεγαλεῖα. Στοὺς ἄλλους ἀγῶνες ἄς μ' καλέσουμε πιά τοὺς ξένους μας σ' 'Ακρόπολες καὶ Παρθενῶνες γιὰ νὰ πάρουμε καὶ μεῖς λίγο ἀπ' τὸ παλιὸ προγονικὸ φῶς! Μὰ νὰ φτιάξουμε δικές μας γιορτὲς καὶ δικὰ μας πανηγύρια καὶ νὰ τοὺς φωνάζουμε ἔχι πιά γιὰ νὰ θαμάσσουμε μὰ γιὰ νὰ δοῦνε, νὰ ζητάζουμε καὶ νὰ κρύνουμε τὰ δικὰ μας ἔργα, τὴς τωρινῆς μας δόξας, τὴ σύγκαιρη Τέχνη μας καὶ τὴν ἐπιστήμη μας. Κάτι ἔχουμε καὶ μεῖς δικὸ μας μὰ τὸ κρύβουμε καὶ ντροπιάσαμε νὰ τὸ δείξουμε. 'Ε! λοιπόν αὐτὸ τὸ κάτι μοναχὰ νὰ δείξουμε, αὐτὸ νὰ ρεκλαμάρουμε, καὶ σ' αὐτὸ νὰ περιοριστοῦμε, κ' ὅταν οἱ διάφοροι ξένοι μᾶς μιλοῦν γιὰ τ' ἀρχαῖα πράγματα ν' ἀλλάζουμε ἀμέσως κευθίντα, μὰ ὅταν μᾶς μιλοῦνε γιὰ τὰ τωρινὰ τὰ δικὰ μας, νὰ τεντώνουμε τ' αὐτιά μας καὶ νὰ προσέχουμε. 'Ετσι θὰ πάψουνε πιά νὰ θεωροῦνε τὴ φτωχὴ πατρίδα μας μουσεῖο ὅταν δοῦνε ὅτι πεντάρια δὲ δίνουμε γιὰ τοὺς προγόνους μας καὶ πῶς φροντίζουμε μόνο γιὰ μᾶς καὶ τὴ ζωὴ μας.

*

'Ολα καλά κ' ἄγια γινήκανε στοὺς ἀγῶνες αὐτοὺς κ' ὅμως πάλι δώκαμε καὶ πήραμε μὲ τὴς παλιὲς δόξες. Καὶ παρατηρήθηκε φυσικώτατα ἀπὸ κάποιον ξένο... «Κρῖμα πού μόνο ἀντιφεγγίσματα τῆς παλιᾶς σας δόξας ἀνταμώνει κανεὶς στὸν τόπο σας καὶ πουθενὰ δὲ βλέπει τὴ δική σας τὴ ρωμαϊκὴ ψυχὴ!» Κι ἀπάντησα κάπως ντροπαλὰ: 'Εχουμε καὶ παράχουμε ψυχὴ μὰ φοβοῦμαστε νὰ τὴ συγκρίνουμε μὲ τὴν ἀρχαία γι' αὐτὸ καὶ τὴνε κρύβουμε.

*

Καὶ ποῖον δὲ συγκινεῖ τὸ Στάδιο ὅταν εἶναι γεμάτο κόσμο! 'Η γιγάντια αὐτὴ ἀγκαλιὰ τόσες μέρες τώρα ἐκλείνει μέσα τῆς τὴ ζωὴ τῆς μεγάλης 'Ελλάδας, τὴ σκλάβια Ρωμιοσύνη πού λεύτερα ἀνάσαινε τὸν καθαρὸ ἀγέρα τῆς λυτρωμένης. Κι' ὅταν τὸ μεγαθῆριο συνεπαίρνονταν καὶ χεροκροτοῦσε ἢ φώναζε, φαινότανε σὰ νὰ τρανολαλεῖ μὲ χιλιάδες στόματα τὴν ἐνότητα τοῦ ἔθνισμοῦ μας. Κοντὰ ὅμως στὸ θέαμα τὸ συγκινητικώτατο τῶν σκλαβωμένων ἀδερφῶν μας καὶ στήν ἀγάπη τους τὴ βαθύτατη πρὸς τὴ πατρίδα ὑπάρχει κάτι πού σὰν τὸ συλλογιέται κανεὶς πικραίνεται. Οἱ καημένοι οἱ μεγάλοι πατριῶτες αἰστανονται ἀληθινὰ καὶ πονοῦνε πολὺ. Εἶδα πολλοὺς τέτοιους νὰ κλαῖνε πραγματικὰ γιὰ καθ' ἑλληνικὸ πού ἔβλεπαν καὶ τοὺς συνεπόμενα. Μὰ κρῖμα κρῖμα, ὅλοι τοὺς παίρνανε τὸν πατριωτισμὸ ἀνάποδα καὶ ξακολουθοῦν ἀκόμα νὰ μὴν ἀφίνουν τὴς παλιὲς σκουριασμένες ἰδέες. Πονοῦνε κ' αἰστανονται μὰ τοὺς λείπει ἡ κρίση ἢ φωτεινὴ!

Τους αγγίζει ακόμα ο εύκολος πατριωτισμός των φαπλατάδων. Η αρχαία γλώσσα, οι δοξασμένοι πρόγονοι, τα εύγενη κατορθώματα κτλ. Καμμιά νέα ιδέα στο κεφάλι τους. Προγονομανία και χριστιανική μισραλατρεία! Κι όμως εδώ εδώ είναι ο τόπος που πρέπει να διδαχτούν, να φωτιστούν και να νιώσουν. Η αναγέννηση που όνειρευόμαστε, από δω από την Αθήνα θα βγει. Έδώ γίνεται κάποια προπαγάντα αναγεννητική στη γλώσσα, στην εκπαίδευση, στον πατριωτισμό, στην αντίληψη της εθνικής ζωής.

Έδώ λοιπόν στην Αθήνα κάθε τέσσερα χρόνια που μας έρχονται οι σκλαβωμένοι αδερφοί μας πρέπει να τους φωτίζουμε, να προσπαθούμε με κάθε τρόπο να ξεκαθαρίσουμε στο μυαλό τους τα μεγάλα εθνικά ζητήματα, να τους γιαιτρεύουμε την άρρωστη αντίληψη που για πολλά πράγματα και για πολλά πρόσωπα έχουν και να πασχίζουμε όσο μπορούμε να τους δείχνουμε ποιά πρέπει να είναι η αληθινή εθνική ζωή. Για τη γλώσσα τη Ρωμαϊκή, για την καινούρια εκπαίδευση και για την καινούρια ζωή να τους μιλούμε. Ακόμα και με τους τεχνίτες μας τους εκλεχτούς να τους γνωρίζουμε! Κι αυτοί οίλίγιοι θα γίνουνται απόστολοι στους άλλους στους πολλούς που δεν μπορούνε ν'έρχονται. Όλοι το ξέρουμε πως εκεί στη καρδιά της μεγάλης Ελλάδας στα κέντρα της ανατολής πρέπει να δουλέψουμε για το σκοπό μας. Κι ακόμα ξέρουμε πως εκεί οι δυσκολίες είναι περισσότερες και μεγαλύτερες αφού και το ζετούλιγμα μερικων ιδεών γίνεται πολύ άργότερα απ' ό,τι γίνεται στην ασκλάβωτη Ελλάδα. Για τούτο λοιπόν χρειάζεται δουλειά μεγάλη και συστηματική. Μιά τέτοια ευκαιρία μας δίνεται με τους Ολυμπιακούς αγώνες όποτε πλήθος από δημογενείς πλημμυρίζει την πρωτεύουσα. Είναι πατριώτες, μα πατριώτες άχρηστοι, ως μάθουνε λοιπόν να γίνουν πατριώτες χρήσιμοι όχι πια των λόγων και των δακρύων μα των έργων και της δουλειάς. Τώρα το πως αυτό θα γίνεται είν' άλλος λόγος. Αν κατορθώναμε όμως εμείς οι ασκλάβωτοι να ρυθμίσουμε την εθνική μας δράση σύμφωνα με την τωρινή ζωή μας κι αν αποφασίσουμε να ζήσουμε αυτόφωτοι πια κι όχι ετερόφωτοι, νομίζω πως και το παράδειγμα αυτό μοναχά θα είναι ένα μεγάλο μάθημα στους δημογενείς μας. Τ' άλλα έρχονται ύστερα.

Παραπάνω μίλησα για τους τεχνίτες. Ποιός ξέ-

ρει τί ιδέα θα έχουνε οι έξω Έλληνες από Τέχνη, από Ρωμαϊκή Τέχνη. Το φαντάζομαι που θα έχουνε απαιτήσεις, στα Σούτσα Ιώως, και στα Ραγκαβή τον Κλέωνα. Το δι Β. Θέατρο το επίσημο θέατρο μας όχι μοναχά δε φρόντισε να τους δώσει καλύτερη ιδέα της φιλολογικής μας ζωής αλλά τους παράστησε... τη Δραχίσσα των Αθηνών κι άλλες διάφορες φραντζέλικες φάρσες. Αλλοίμονο! Οι δημογενείς μας μέινανε οχαριστημένοι από το επίσημο ρεζιλιεμα της Εθνικής σκηνής, και δε μπορούσε να γίνει αλλιώς. Ραγκαβή είχαν άκουστά για μεγάλο τεχνίτη, Ραγκαβή είδανε και στο εθνικό θέατρο της Αντρωμένης πατρίδας τους. Δεν ζιππάστηκαν φυσικά. Εμείς όμως έχουμε το δικαίωμα να ρωτήσουμε τη διεύθυνση του θεάτρου ως ποτε πια θα ξακολουθεί να μεταβάλλει τη σκηνή του σε πανόραμα χυδαίας πολυτέλειας. Είναι αδύνατο επί τέλους ο κ. Βλάχος να πιστεύει ότι η Εθνική σκηνή φτιάχεται με πανόραματα που δεν έχουν άλλο σκοπό από το θάμπωμα και το ζιππάσμα του ματιού. Κ' έννοει βέβαια ο κ. Βλάχος ότι το να δείχνουμε στους ξένους μας τη «Δούκισσα των Αθηνών» για έργο Τέχνης και να προσπαθούμε να τους θαμπώσουμε με την καταραμένη πολυτέλεια των σκηνικών είναι κάμποσο άστείο ίσως κ' εγκληματικό!

Ένα τελευταίο λόγο για τις φημερίδες! Οι αιώνιοι διθύραμβοι στη φιλοξενία μας και τα τραβηγμένα αυτά κμπλιμένα των ξένων που γιομίζαν καθημερινά τις στήλες τους μπορούσαν και να λείπουν δολότελα! Περισσότερη αξιοπρέπεια κ' έγωισμός κ' ολιγώτερη φαπλαταριά δε θάβλαψτε.

Α. ΣΙΓΑΝΟΣ

ΝΕΚΡΙΚΗ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Τα μνήματα που σήμερα γιορτάζουν, τα στολίζουν Πατέρες, μάννες κι αδερφές, λεβέντες, κοπελιές. Και στέφανα τους φέρνουνε, και λούλουδα σκορπίζουν, Τριαντάφυλλα, γαρούφαλα, βιολέτες, πασκαλιές.

Οι πεθαμένες οι άκριδες, ή νύχτα όταν απλώθη, Έπρόβαλαν και στήσανε χορό στη σκοτεινιά. Μίσε' στην καρδιά τους άναθαν καημοί τρανοί και πόθοι, Και στον καλό φτερούγιζε τη σκέψη ή καθεμιά.

Σάν το φεγγάρ' ήταν άχνις, χλωμές σαν άγιοκέρη, Κι απ' τα λευκά τα χείλη τους δέν έβγαίνε μιλιά.

κοιτάει από τις τρύπες της πόρτας αν έρχεται ο Γιώργης και πάλι μαζώνεται σαν κουβάρι. Χάνει το πρόσωπο άναμεσα στα γόνατά της και μαύρη κι άλαλη, ακούνητη συλλογιέται, συλλογιέται. Όταν σηκώνει το κεφάλι, το μάτι της παίρνει αντίκρυ το βιρό που κλαίει κι αυτός την έρημιά του. Τόν κοιτάει και φαντάζεται πως γλέπει τριγύρο στημένος τους τρίποδες με τα πεταιά άπλωμένα κι άπάνω τους άραδ' άράδα σκυμμένους καμμιά δεκαριά άργάτες να ζύνουν. Και θαρρεί πως της έρχεται κείνη ή μυρουδιά από τα πεταιά κι άνοίγει τα ρουθούνια της. Μα πάλε ξανανοιώνει κι ο βιρός πάλε μονάχος στέκεται χαλασμένος, γερασμένος σαν κι αυτή. Άπάνω από το σπίτι τρέχει ή μια βρύση του χωριού και τα νερά κατασταλάζουν στο βιρό κ' έτσι δέν άπολείπουν. Χαρταρικασμένος τριγύρο-γύρο, λές και τα ψηλά άγριεμένα χορτάρια που φυτρώνουν θά τον πνίξουν. Τα νερά του πράσινα και πηχτά σαν βάλτος, γιαιλιότερα σαν δάκρια. Οι τοίχοι λάμπουν και είναι λουστρισμένοι σαν πάνω από την πράσινη λαδομπογιά του φυτικού χνουδιού να πέρασαν και βερνίκι. Σαλιάγκοι και σκουλήκια χιλιάδες γλυστράν πάνω στους τοίχους. Ως τόσο το γυαλί του είναι πάντα ίσιο σαν παγωμένο και δείχνει το κάθε τι που καθρεφτίζεται έτσι μαυροπράσινο και σκουρια-

Μα κάποια μυστική χαρά φανέρωναν. Τάγερ: Άσάλευτο, κι δλόγυρα θανάτου σιγαλιά.

Και μια που ήταν χλωμότερη κ' είχε στα μάτια δάκρυ, Ήμικρα στέκει, στο χορό χωρίς καν να πιστώη. Και της μιλούν και τη ρωτούν μόνη γιατί στην άκρη στέκεται, και την κρίζουνε να ρθη μαζί κι αυτή.

Κι αυτή τους άποκρίνεται. «Μαχάλος ο καημός μου, Και σπήν ψυχή μου κρύβεται πόνος κρυφός, βουδός. Άπ' άνθια δέν εύώδιασεν ο τάφος ο δικός μου, Γιατί έμ' με θυμήθηκεν έμένα ο άκριδός.

Όμως το θαμποχάραμα σαν είδαν στον αϊθέρα, Και σαν ένωίσανεν ή αύγή πως δέν είναι μακριά, Πήγαν στους τάφους τρέχοντας μή τους προφτάσ' ή μέρα. Πήγε κι αυτή άργασάλευτη, χωρίς παρηγοριά.

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Φίλε μου,

Σου στέλνω να δημοσιέψης τάρθρο που βλέπεις, έπειδής μου άρεσε και άξίζει, μου φάνεται, να μη ή και στο «Νουμά» Είναι παρμένο από μια έφημερίδουλα θρησκευτική, τον Άστέρα της ανατολής των 25 του Μάρτη. Όσο μόρεσα του έβγαλα τη γλωσσική του μάτκα και δέν πιστεύω ο πατέρας του κ. Ε. Π. Μ να με μαλώση για το τόλμημα.

Γειά σου
Α. Π.

Σάν άκούστηκε στον κόσμο το χωρίσμα εκκλησίας και Πολιτείας που ψηφίστηκε από τη Γαλλική Βουλή και τη Γερουσία, άλλοι απ' τους φίλους της Γαλλίας χαρήκανε κ' ειλικρινά χεροκροτήσανε για νόμο που πιστεύανε πως θά λευτέρωνε την ίπποτική αυτή φυλή από τη θρησκευτική σκλαβιά· άλλοι όμως κατάκαρδα λυπηθήκανε, από φόβο πως ή άθεΐα, που και προτήτερα όχι λίγη δύναμη μεταξύ στους Γάλλους είχε, τώρα θά σηκώση κεφάλι ακόμα πειότερο, με την ιδέα πως κέρδισε τρανή νίκη ενάντια στο Χριστιανισμό.

Άπό τις δυό γνώμες αυτές ποιά είναι ή σωστή; Στο ρώτημα τούτο για να δοθ ή σίγουρη άπάντηση, πρέπει να πισωδρομίσουμε ίσα με την άρχή του χριστιανισμού και να θυμηθούμε ποιός είν' ο χαρχατήρας και ποιά ή άποστολή στον κόσμο της ζωντανής χριστιανικής εκκλησίας.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΔΗΓΗΜΑΤΑ

Ο ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΒΙΡΟΣ

Στην άκρη το χωριό, κοντά στο λάκκο της Αϊ-Μαρίνας είναι το σπίτι του Γιώρη Στάμου. Και ποιός δέν τον ξέρει το Γιώρη Στάμο; Άν τον άναβάλεις, σου λένε διακολεμένος άνθρωπος. Ζει σ' ένα σπίτι γεμάτο μια φορά ανθρώπους· τώρα έρημο κι άφημένο όλημέρα ρέβει πάντα στα θεμέλια του, ο άσβέστης πέφτει από τους τοίχους και τα παραθύρια του άνοιχτά σαν στόμα χωρίς δόντια. Μοναχά ο Γιώρης κάθεται μέσα σαν κουβός με τη μάννα του που ζή σαν να μην ήτανε στον άπάνου κόσμο. Ούτε κρένει, ούτε άπολαγιέται. Άπό το πουρνό ως το βράδυ στριμώνεται σε μια γωνιά από μέσα από την δζώπορτα κι' όλο ματσάλαει κάτι. Καμμιά φορά

* Τετράγωνη βαθιά γούρνα, γεμάτη νερό, όπου μαζί με έσβέστη ρίχνουν τα πεταιά που δέν είναι ακόμα άργασμένα, για να τους πέση το μαλλί.

σμένο. Μοναχά σαν ζυγώσει κανένας, δλα τα μικρά σκουλήκια που είναι πάνω-πάνω βουτάν μέσα στο νερό γλήγορα και βιαστικά και μια ξεφνική άνατριχίλα άπλώνεται στον πράσινο καθρέφτη. Στη γωνιά, εκεί στον τυίχο κοντά, ποτέ ο ήλιος δέν έπαιζε σε κείνα τα νερά, μόν' πάντα φουσκωμένα ρουφάν το φως που λιποθυμάει μέσα τους άναμεσα από τα ψηλά λογχωτά χορτάρια. Κι' αυτά γερασμένα προς το φως που δέν τα γλυκαίνει ποτέ, κρυφοκοιτάν μέσα στο νερό τα ψηλόλιγνα κορμάκια τους.

Κάθε πουρνό που θά βγαινε έξω ο Γιώρης περνούσε από το βιρό, κοιτάε μαυροπράσινο το μούτρο του μέσα, έκανε πως στρίβει το μουστάκι του, κοιτάζονταν όλο το κορμί του κ' έφευγε. Περνώοντας από τη θύρα έρχιγε ένα κομμάτι ξερό ψωμί στη μάννα του και τραβούσε. Αντίκρυ από την δζώπορτα είταν το βουνό άγριο, γεμάτο σκέμπια και γκρεμούς και μια τρομάρα σ' έπαιρνε να το γλέπης ήταν με το ρούφουλα και τ' άγριοκίρικ οι άστραπές σέρονταν άπάνω του σα φίδια φωτερά. Ο Γιώρης έδινε ένα μάτι εκεί, κοινοστέκονταν ψύχα, άκουμπούσε κατόπι το πεζούλι και σε λίγο ξεκινόυσε για το παζάρι. Πήγαινε στο μεσοχώρι και ξαπλώνονταν κάτω από τον πλατάνο, που στέκεται σαν όμπρέλλα ψηλή με λυγισμένα ίσια κάτω τα

Ο Χριστιανισμός δεν είναι κανένα σύστημα από ιδέες και διδασχάς κ' έντολες κατορθωμένο από άνθρωπινου νου κ' ύστερ' από πολύχρονη σκέψη και μελέτη, όπως όλα τάνθρώπινα φιλοσοφικά ή θρησκευτικά συστήματα, μόν' είναι αποκάλυψη για τις βουλές και το θέλημα του Θεού, αποκάλυψη που αφήνει λεύτερο τον άνθρωπο στην παραδοχή της και προαναγγέλλει μονάχα τα επακόλουθα που θέχει το πέταμά της. Γι' αυτό από μιας αρχής δε βασίστηκε στην συντηρητική του πλούτου, της ανθρώπινης σοφίας ή της πολιτικής εξουσίας. Όλο το ενάντιο, ενώ δλ' αυτά είχαν εξαρχής επίμονοι και λυσσασμένοι του αντίπαλοι, ένα μονάχα φανερό αυτός μέσο μεταχειρίστηκε, το κήρυγμα, το λόγο, κ' η θεική ενέργεια έκανε το λόγο αποτελεσματικό ακόμη και με όλα τα εμπόδια και τις τόσο ενάντιες περιστάσεις και διαδόθηκε και άπλώθηκε και αφάνισε τους διωχτές του και κατάχτησε μυριάδες καρδιές από κάθε γενεά.

Ένα χτίριο λοιπόν που για να ιδρυθῆ δεν έλαβε καμιάν ανάγκη από υποστήριξη πολιτική, θα είχε τίτλια ανάγκη για να διατηρηθῆ; Όχι βέβαια. Αν ήταν ανθρώπινο σύστημα ο Χριστιανισμός, θα μεταχειριζόντανε ανθρώπινα μέσα για να στερεωθῆ. Με το να είναι θεικό και με το να κερδίσει την ανθρώπινη καρδιά το Πνίμα του Θεού ενεργώντας, όχι μόνο δεν περιμένει υποστήριξη από την κοσμική δύναμη, μα και την πετάει αν του προτείνεται. Όταν μεταφέροντανε η Κιβωτό της Διαθήκης από το Κιριάθ—Ιαρείμ μέσ' από το σπίτι του 'Αθιναδάβ, και στο δρόμο άπλωσε το χέρι του ο Ουζά, για να κρατήση την Κιβωτό, «επειδή της σείσανε τα βώδια» και φοβήθηκε μην πέση κατά γής, ο Θεός έπαταζε τον Ουζά για αυτή του την αυθάδεια. (Σαμ. Β'. Ε'. 6—7).

Όταν ο Έρρικος ο Η'. της Αγγλίας έλαβε από τον Πάπα Λέοντα το Ι' τον τίτλο «Υπερασπιστής της Πίστης» και φανέρωσε τη χαρά για αυτό στο γελωτοποιό του, δείχνοντας πεσιότερη σύνεση αυτός από τον κύριό του αποκρίθηκε: «Έρρικε, έλα νήμαστε υπερασπιστής ο ένας τάλλουσού κι ως αφήσουμε την πίστη να υπερασπισθῆ τον εαυτό της!» Και πράγματι η θεόβγαλη θρησκεία καμμιάν ανάγκη δεν έχει από υπερασπιστές και προστάτες γιατί σε κανένα κίντυνο δε βρίσκεται· ούτ' έχει ανάγκη από διευθυντές, γιατί ζῆ ο ούράνιος της Διευθυντής.

Ο Χριστιανισμός αντιπροσωπεύεται στην γῆ από

δλους εκείνους, που στ' αλήθεια δεχτήκανε τη μέση του Ίησού Χριστού σωτηρία, κι αφού γενήκανε νέα δημιουργία με Χριστό, πιάσανε να ζῶνε κατά το πολίτευμα του άμαρτωλού κόσμου και περπατούνε πάνου στ' άχάρια του Ίησού Χριστού. Αυτά είναι η ζωντανή εκκλησία του Θεού πάνου στη γῆ κ' η άποστολή τους στον κόσμο είναι αντίφραγγίζον με το λόγο και τη διαγωγή τους τις έρεστες εκείνου, που από το σκοτάδι τους εκάλεσε στο θαματού του φῶς (Πετρ. Α'. β'. 7, 10). Έκεινος, σαν τονε χακολογούσανε, δεν άντικακολογούσε· σαν υπόφερε, δεν έφοβήριζε. Λοιπόν κι αυτοί δε μπορούνε να καλέσουνε για βοηθή την κοσμική εξουσία και να μεταχειριστῶνε τη δύναμή της και τη φοβέρα για μέσο έχθιαστικό, με το σκοπό να επιβάλλουνη και να διαδώσουνε τη θρησκεία στους άλλουνοους· κ' η ιστορία μαρτυράει πως αυτό οποτε κι αν συνέθηκε, τονομα το Χριστιανικό μπήκε μπρός σαν ομορφοπρόσωπη πρόφραση για το βόλεμα άτομικών σκοπων και το χορτασμό ιδιωτικών παθών. Φτάνει λοιπόν νάναι καθιερωμένη και να φυλάγεται με θρησκευτική εύλαβεια και με άσάλευτη γνώμη η διπλή εκείνη αρχή, που χαρακτηρίζει κάθε φωτισμένη γενεά, θέλω να πῶ η λευτεριά της συνείδησης (δηλ. των άτομικών πεποιθήσεων) κ' η λευτεριά του λόγου (δηλ. της διαδοσης των άτομικών πεποιθήσεων), κ' είναι βέβαιο πως ο Χριστιανισμός, ο αληθινός και πραχτικός (όχι ο ξώπετοςος κ' εικονικός) θάπλωθῆ αρκετά, σε τρόπο που να γένη ατάλατι της γῆς» και «το φῶς του κόσμου,» κ' η άνήσυχη και παραστρατισμένη συνείδηση θα βρηῆ στο ζωντανό Χριστό την αληθινή της άνάπαψη και το φωτισμό της. Κ' η νεκρωμένη το ζωντανεμά της.

Σύμφωνα με αυτά η Γαλλία τάξιζει τα συχαρηικά που ύστερ' από τόσοις αιώνας τινάξε την ιερατική ζεύλα από τις συνείδησης των ανθρώπων. Στις αρχές ίσως η άθεΐα θα θάρρησε πως αυτή θριαμβεύει με τη λευτεριά όμως που δίνεται στη συνείδηση και στο λόγο το Ευαγγέλιο θα διαδοθῆ, και με την εύλογία του Κυρίου η άναλογία των αληθινά κ' εμπράχτως Χριστιανώνε κατά πολύ στα κοντινά χρόνια θάξυθη, και τουτο θναι κέρδος καθάρ τοῦς αληθινῆς θρησκείας στη χώρα.

Ίσως να πῆ κανείς πως το χόρισμα αυτό 'Εκκλησίας και Πολιτείας πούγινε στη Γαλλία δε μπορεί η δεν πρέπει να γίνη στην Έλλάδα. Κι αλήθεια οί πιότεροι νομίζουνη πως καθόλου δε συμφέρει και

διατείνονται πως ούτε κι ανάγκη τίτλια υπάρχει, αφού ο Έλληνας κλῆρος ποτέ δεν έπιβουλεύτηκε την Πολιτεία. Για το πρώτο, αν συμφέρει η όχι, η άπάντηση είναι πρόχειρη: Το σωστό είναι πάντα και πάντα συμφέρο, το στραβό πάντα και πάντα ζημιάκι όσο γληγορώτερα μπῆ στον τόπο του στραβού το σωστό, τόσο μικρότερη θναι η ζημιά. Την άνάγκη πάλι να χωρισθῆ 'Εκκλησία και Πολιτεία τηνε δείξανε τα όσα τώρα τελευταία διατρέξανε μεταξύ του Υπουργείου και της Ι. Σύνοδος.

Ο Υπουργός σωστά κατάλαβε την ύπέρβαση δικαιωμάτων πούγινε από μέρος της Ιερῆς Σύνοδος. Το σωματείο αυτό, αφού, ως πούμε, αντιπροσωπεύει την Ανατολική στην Έλλάδα 'Εκκλησία, μονάχα εκκλησιαστικά δικαιώματα και καθήκοντα μπορεί νήχη. Όταν λοιπόν της καταγγελλήκανε οι πράξεις και το φέριμο του ήγουμένου Ιεροθέου, χρέος της ήταν να περιορισθῆ στην καθαίρεσή του και τον άποκλεισμό από τη Μετάληψη. Από πού κι ως πού όμως μπορούσε να τον καταδικάσει και σε σωματικό περιορισμό και να βάλη σωματική ποινή; Αυτό είν' έλοφάνερα [δικαίωμα και καθήκον άποκλειστικό της πολιτικής εξουσίας και χρέος είχε η Σύνοδο να δώση καταγγελία ενάντια του Ιεροθέου στα πολιτικά δικαστήρια, που θα ζεταζάνε την ύπόθεση και θα βάζανε την ποινή, αν όμως ο άνθρωπος άποδειχνούτανε τόντις ένοχος.

Η πράξη αυτή της ιερῆς Σύνοδος δείχνει καλά πόσο ο κλῆρος κάθε χώρας κ' εποχῆς ποθεῖ κοντά στη δική του την εκκλησιαστική να λάβη και κοσμική εξουσία και να επιβάλλη το θέλημά του. Από το μικρό αυτό νήχι μπορεί κανείς να εικονίση με το νου του τυ λεοντάρι του Μεσαιωνισμού, που τώρα είναι κοιμισμένο αλήθεια, μα που φοβερίζει να ξυπνήση, αν η πολιτεία δε δεχθῆ να γένη δούλα του. Αυτό το ίδιο φάνηκε κι από την άπαγορευση που φοβήσανε με' ύλη εκείνη τη μεσαιωνική τρομάρα, που τίτλιο φοβήρισμα είναι ίκανό να έμπνεύση στον περιορισμένο νου του ζμαθου στα θρησκευτικά λαού του λαού που δεν ξέρει πως η σκέση με το Θεό δεν εξαρτάται από την ιερατική έπιπευση η άπαγορευση, μόνε από την αληθινή έπιστήριξη της ψυχῆς πάνου στο ζωντανό Σωτήρα κι ακούραστο μεσίτη μεταξύ Θεού κι ανθρώπων, τον Κύριό μας Ίησού Χριστό (Τιμ. Α'. Β'. 5)

Σμύρνη, 23 του Μάρτη 1906.

Ε. Π. Μ.

μακριά και λιχνά σε σκουιά κλωνάρια του. Δεν πέραγε πολλή ώρα και μαζώνονταν γύρο οί χασομέρνης και οί μυγοχαφτιδες του παζαριού, ο καφετζής, ο χασάπης, ένας ψευτομπακάλης κι ο Λία Γύφτος.

- Πώς ξεμέρωσε, Γιώρη;
- Καλά, όπως καθεμέρα. Η άφεντιά σας; ε τουτα-κείνη αρχίνηε η κουθέντα.
- Πές μας τίποτες, Γιώρη, να περάση η ώρα, έτσι να ζῆσει η μάνα σου.
- Να πεθάνει, πές Κι' αρχίναε καμμιά ψεύτικη ιστορία.
- Πρόπερσι που γύρινα από το ταξίδι, θυμάστε όλοι, είχα τον Κατσούνη άγωγιάτη αν θέλετε, ρωτήστε να μάθετε.
- Έπειτα, ύστερα, κατόπι; ρώτησε ο Λία Γύφτος.
- Αυτός έκασε πως δεν άκουσε.
- Ήταν Άλωνάρης. Τσιντσιριζε ο ήλιος, σηκώνονταν η γῆ να σε κάψει. Ζέστα που δε φουραώνταν, μας έτρεχε ο ίδιος κανάλη και του μουλαριού από την άρά. Ζυγώναμε στο ποτάμι.
- Σε πού ποτάμι; παραξενεύτηκαν όλοι.
- Νά, άδερφέ, στο λάκκο του Σμέρτου.
- Ποτάμι είναι αυτός, που να σε πάρη;

— Πώς να τον πῶ; είχε ξεχειλίσει. Μα δε φαίνονταν άκόμα. Μιά τοψα περνάρια μας μπόδσε να ιδούμε. Άξφρα το μούλαρι σταμάτησε. Ντῆ, ώτε, πουθενά να κάμει δρόμο, άλλου γύρισε. Και τ' αυτιά σαν ψαλίδι τό παίζει. Τι να κάμω; φωναζώ τον άγωγιάτη—που ν' άκούσει· είχ' άπομεινει κάπου κ' εβγανε το λαμό του. Ξεκαβαλλικεύω γλήγορα, και πιάνω το μούλαρι από το καπίστρι. Έρχομαι στο ποτάμι και τότες κατάλαβα γιατί δεν έκανε δρόμο το ποζμα. Είχε ξεχειλίσει, που λες. Ζώνω το καπίστρι στη μέση και μπαίνω στο νερό κόντεψα να πνιγῶ. Μόσγαλε την πίστη αυτό το μούλαρι, πουθενά νάρθει. Με το στανό βγήκαμε πέρα.

— Μαρέ, τί τα κῆφτει; λέει ο Λία Γύφτος.

— Όχι, μα την ψυχή της γάτας! Έτσι τό παθα, να, δε ρωτῶτε τον άγωγιάτη που εβγανε το λαμό του;

Και χαμογέλαε. Έσκασαν στα γέλια όλοι.

— Έπειτα, ύστερα, κατόπι;

— Τον κακό σου τον καιρό! και σηκώθηκε να φύγη.

— Και τη μαύρη σου την ώρα! τάπολογήθηκε ο Λία Γύφτος.

Ο Λία Γύφτος ήταν με μάγκα του παζαριού που βρίσκονταν παντού· όπου τον έσπερνε· εκεί

φύτρωνε. Χαμίνι ως δεκα τρία χρόνων ζούσε από ε, τι του εδιναν. Όλη την ημέρα στο παζάρι, κυλιούνταν στον ήλιο σαν κανένα ψωρόσκυλο. Δεν τον έμελνε για τίποτε. Αν πεινούσε, έπαιρνε τα σπία με την άράδα και ποτέ δεν ήταν νηστικός. Τὸ Γιώρη Σταμό δλο τον σκάνιαζε και κάθε τόσο του φώναζε: δό μου ένα τσιγάρο! ήξερε πως δεν είχε κ' έλεγε τάχα πως τό κοψε.

Ο Γιώρης κατόπι πήγαινε άλλου, απ' δξω από κανένα άργαστήρι και άρχίναε με τις προφητεές του.

— Να σε πῶ, μαρέ παιδιά, θάρρη μια μέρα που ο κόσμος η πολυ πλούσιος θα γενει η πολυ ζουρλός. Ο τάδες, δεν τον πῆγαν πέρι στο μοναστήρι; Πάει, χάλασε ο κόσμος τώρα. Ο καθένας κοιτάει πως να ζῆσει με την κλεψιά και με την ψευτιά. Ο άλλος έχει που τα βρε τα χρήματα; νάναι καλά το λάδι της Παναγίας, μοναχά θ' άνάψει να τον κάψει καμμιά μέρα κ' έννια σου. Ο άλλος έγινε έπίτροπος στην εκκλησία· έδωκε λογαριασμό; και ποιος θα του τον πάρει; θα πετς. Έμένα δε με' ακου' είναι ζουρλός! λένε. Δεν ήρθε άκόμα κείνη η μέρα, καμμένε! Σήμερα ο ζουρλός έχει περασση. Φρόνιμος, που λένε, γνωστικός! Μαρέ, τί τα θέλεις αυτά; Μπορείς να ζῆσεις; Τι ζουρλός και ξε

ΤΟ ΦΙΛΙ

Τό φίλι είναι όλη ή άγάπη,
 όλη ή ζωή.

ΨΥΧΑΡΗΣ

'Η ζήση δίχως φίλημα πιερά και μαύρη πού είναι |
 Κ' έγώ πού δέν τό γνώρισα στά παιδιακήσια χρόνια,
 —Τι από μικρός ώφφάνεψα κ' είμ' έρμος από χάνι,—
 Τό καρτερώ, τό νεύρομαι, τό λαχταρώ από σένα.

Μή μου τάρνίσεια τό φίλι κι από κοντά μου φεύγει.
 Τά νιάτα μου πού δέθηκαν μέ τή γλυκειά σου άγάπη,
 Μή μου τ' άφίνεις άχαρα και παραπονεμένα.
 Χύσε στη φλόγα τής καρδιάς, από δροσιά, μιá στάλα.

Φέρε τό μετωπάκι σου, τά μάτια και τά χείλια,
 Και θά σου πλέξω άπένου τους από φίλιά τραγουδι...
 Ών τέτιο άηδονολάλημα στην όμορφιά σου πρέπει,
 Κ' ύμνος από χαϊδέματα ταιριάζει άπάνωθέ σου.

'Αχ! τό φίλι έχει πλάναμα κ' έχει χαρά περίσσια.
 Μοιάζει κρινάκι έλόδροσο μέσ' τής ψυχής τόν κήπο,
 'Όπου τό σπέρνουν οι καθημοι και τό φροντίζει ή πόθος,
 Και κλεί χίλια μαγέματα γι' αυτόν πού θάν τό κόψει.

Ποιός δέν τό δίνει τό φίλι και δέν αναφτερώνει;
 Εύτύς λοιάζει μέσα του τό καθέτι ν' αλλάζει,
 Κι θα τριγύρω του θωραί δειλά και ξένα, φεύγουν.
 'Η πλάση τονέ προσκυνά και γίνεται δική του...

Γιατί μ' άρνίσεια τό φίλι κι από κοντά μου φεύγει;
 Τά νιάτα μου πού δέθηκαν μέ τή γλυκειά σου άγάπη,
 Θά μου τ' άφίνεις άχαρα και παραπονεμένα;
 Χύσε στη φλόγα τής καρδιάς, από δροσιά, μιá στάλα.

Γιατί, τή νύχτα τή βαθεία, εκεί πού όνειροπλέκω
 Και σέ στοχαζόμαι όλη φώς στής όμορφιάς τή δόξα,
 'Ανάλαφρα και μυστικά, όσο κι αν είσαι άλάργα
 Θά στελω τήν ψυχούλα μου νάρθει νά σου τό δώσει.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΣΥΧΡΟΝΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

'Η άνισόροπη κατάσταση πού βρίσκεται σήμερα
 ή έλληνική λογοτεχνία έχει τήν ιστορία της. Μόλις
 σήκωσαν κεφάλι από τή σκλαβιά οι Ρωμιοί θυμήθη-
 καν τά μεγάλα περασμένα των ζακουσμένων προγόνων

* Δημοσιεύτηκε στη «Ζυχαρία» τής Μόσχας, φυλλάδ.
 Μάρτη και 'Απρίλη 1906.

ζουρλόσ! 'Επειτα, ύστερα, κατόπι, όπου περνάει ή
 ζουρλαμάδα, τί τή θέλεις τή φρονιμάδα;

Κ' έκανε πώς γελάει κάτω από τά μουστάκια,
 μα γέλιο δέν έβγαίνει ποτέ από κείνους τούς μορ-
 φασιμούς πού έκρυβαν κάποια ειρωνεία βαθεία κι' ά-
 ξεδιάλυτη. 'Αλλής λογής άνθρωπος αυτός, κανένας
 δέν μπορούσε νά βαθύνει μέσα του. Τόν ήξεραν πού
 ήταν μπαγκαμπόντης, μα γιατί τά 'λεγε αυτά;

— Τά λέω, για νά τ' άκούν. Πώς, δέν τά ξέ-
 ρουμε μείς τά δικά τους; 'Ημασταν και μείς μιá
 φορά έτσι. 'Επειτα, ύστερα, κατόπι, πίσω από τό
 δάχτυλό σου θά κρυφτείς;

Στό δρόμο πού πήγαινε όλο κάτω κοίταε, λές
 και γύρευε νά βρει κάτι πού έχασε. 'Ανακάτωνε
 μέ τό πόδι του τά λιθάρια και σέ κοίταε έτσι πάν-
 τα σά νά ήθελε νά γελάσει. Μπορεί και νά γελοΰ-
 σε μέσα του. Αυτός ζούσε έτσι, γιατί έτυχε νά ζει,
 όχι πώς ήθελε νά ζει. Και συλλογιώνταν αν τόν
 είχα στό χέρι μου τόν πατέρα μου τήν ώρα πού
 πιάνομουν έγώ, θά τόν έκοψα, τόν κακούργο. 'Α-
 κοΰς εκεί, νά με ρίξει μέσα στά βάσανα και νά γε-
 λάει πού τό καμε αυτό. Κι' αυτές οι σκέψεις κυλού-
 σαν στό νοΰ του και ξανάρχονταν και πάλε χάνον-
 ταν από τώρα ακόμα ώς πού άργότερα πήραν τόν
 κατήφορο και δέν μπορούσε νά τίς σταματήσει. Κοί-

τους και καταπαύστηκαν μ' ένα άπιαστο παιδακή-
 σιο όνειρο, τήν άνάσταση δηλαδή τής μεγάλης 'Ελ-
 λάδας. Οι Φαναριώτες πού βρίσκονταν μέσα στο
 κέντρο του σκλαβωμένου 'Ελληνισμού, στην Πόλη,
 βάλθηκαν νά προετοιμάσουν αυτή τή ταφογδυσιά,
 γιατί μόνο ταφογδυσιά μπορούσε νά γίνει και όχι
 άνάσταση, επειδή βέβαια δέν ήταν δυνατό νά πε-
 ράσουν είκοσι αιώνες χωρίς ν' αφήσουν τά χνάρια
 τους. Και για νά γίνει ή ραγιας λεύτερος, για νά ξε-
 χάση τά χρόνια τής σκοτεινιάς, νόμιζαν πώς έπρεπε
 νά τόν ναουρίζουν μέ τά όνειρα του ξαναγυρισμού
 στά περασμένα, πράμα πού σά νά τους άρεσε κι'
 αυτώνών λιγάκι κ' επειδή έπρεπε ν' άρχίσουν από
 κάπου βρήκαν ότι καλύτερο είναι νά του κλέψουν
 τή φυσική του μητρική γλώσσα. Αυτό έφτανε για
 νά φανερωθούν οι δασκάλοι και νά φτιάσουν μιá τε-
 χνική γλώσσα, τή βγενικιά καθαρίβουσα, τή γλώσσα
 πού γραφε ή Ξενοφώντας και οι συγκαίριτες του, κα-
 θώς λέγουν του λόγου τους, κ' έτσι άρχισαν μέ τήν
 επιμονή τους και τή στραβοκεφαλία τους νά αφανί-
 νίζουν τή γλώσσα του λαού.

Τό έθνος βρισκότανε τότε στις παραμονές τής
 γενικής επανάστασης, γι' αυτό δέν ήταν ή περίστα-
 ση κατάλληλη για νά εναντιωθεί κανείς και νά
 δει τίς κακές συνέπειες μιáς τέτοιος δουλιάς, μιáς
 αναγέννησης δηλαδή έλωσδιόλου έξωτερικής. Μιá
 μόνη φωνή άκούστηκε νά εναντιώνεται, ήταν ή δυ-
 νατή του Σολωμού φωνή, του Πούσκιν αυτού τής νεώ-
 τερης 'Ελλάδας, αλλά και αυτή έμεινε για καιρό
 δίχως αντίλαλο.

Στά 1821, όταν ένα μικρό μέρος τής 'Ελλάδας
 λευτερώθηκε, πάλι πέσαν στην μοιραία πλάνη πού
 βαρύνει ίσα μέ σήμερα δικά και τόν 'Ελληνικό λαό
 και άντίζ νά κοιτάζουν νά στηρίξουν και νά βάλουν
 σέ τάξη τή νεογέννητη Ρωμιούση, ζακολουθούσαν νά
 ξετυλίγουν τό σάβανο τής 'Ελλάδας και στην σκόνη
 τής πεθαμένης πού θωγαζαν από τόν τάφο θάβαν ζων-
 τανό έναν καινούργιο λαό. Πάλι καταπαύστηκαν μέ
 τή γλώσσα τους, κείνη τήν καθαρίβουσα επίσημη
 γλώσσα, τή μαθαίναν στα παιδιά μέσ' τά σχολεία,
 άρχισαν νά τή γράφουν άλλα... κανείς δέν τή μι-
 λησε. 'Εμεινε πάντα νεκρογεννημένη.

'Η αντίθεση αυτή των μεγάλων περασμένων μέ
 τήν άσημότητα των τωρινών καιρών, τό αίνιγμα τής
 διπλής γλώσσας άφισαν όλα αυτά μέσα στην ψυ-
 χή των Ρωμηών τρανά σημάδια σ' όλη του τή ζωή,
 τήν εκπαίδευση και τή λογοτεχνία. 'Όταν είναι παι-

ταε τήν κατάστασή του και κάτι παραξενιές καμ-
 μιá φορά τόν έκαναν νά τήν λησμονήσει. Μοναχός
 χωρίς κανένα σύντροφο, δυστυχισμένος, κακομοιρα-
 σμένος. Κ' ή μάνα του εκεί στη θύρα, ζωντανή νε-
 κρη. 'Όταν τήν έβλεπε, λές κ' ήταν ό ίσκιος του,
 τή φοβούνταν. Μα πλιότερα ό θύρος τόν τραβούσε.
 Κοίταε εκεί μέσα μιá παλιά ζωή, περασμένη κ' ευ-
 τυχισμένη. Κ' έβλεπε μέσα τόν έαυτό του όπως εί-
 τανε κι' όχι όπως φαινονταν. 'Όταν έσκυβε τό κε-
 φάλι πάνω στό νερό, τό μουτρό του γίνονταν ένα μέ
 τό βάλτο, μέ τό πρασινισμένο σάπιο νερό. Κι' όλο
 ήθελε νά καθρεφτίζεται, γιατί ξάνοιγε κάτω πού ό
 κόσμος ό άλλος δέν του τό 'λεγε. Κι' άγαπούσε τό
 νερό, γιατί μέ τόση ειλικρίνεια του έδειχνε τό μυ-
 στικό. 'Όταν γύριζε τό πρόσωπό του απ' εκεί, έκα-
 νε νά γελάσει μέ τόν κόσμο πού δέν τόν ήξερε και
 πάντα έρριχνε ένα γέλιο περιφρονητικό στους άν-
 θρώπους πού γελοΰσαν και τούς έκανε κι' αυτός
 πλιότερο νά γελοΰν.

Και μαζώνονταν τριγύρω του και τόν άκουαν κ'
 έκαναν χάζι μέ τούτον, γιατί ήταν παράξενος κ' εί-
 χε κάτι φερσίματα πού σ' έκανε νά τόν κοιτάς.
 Στην κουβέντα πάλε ήταν πρώτος. 'Όλο είχε κάτι
 νά είπει καινούργιο, βρισκοντας πληγές στα κοινοτικά
 και στην καθένα.

δι ακόμα μαθαίνει στό σχολείο νά καταφρονάει ό,τι
 είναι δικό του, ό,τι είναι ζωντανό, άκούγοντας πάν-
 τοτε τό ίδιο τραγούδι, τής δόξας τής προγονικής.
 Στο σχολείο του είπανε ότι ή γλώσσα πού μιλάει ή
 πατέρας του, οι συγγενείς του, ή γλώσσα πού και ή
 ίδιος μεταχειρίζεται στις γλυκύτερες και ωραιότερες
 στιγμές τής ζωής του όταν άρχίζει νά ενεργεί τό
 αίστημα, ότι αυτή ή γλώσσα είναι χυδαία και όταν
 τή μιλάει κανείς δέν είναι άξιος άπόγονος του Σοφο-
 κλή και του Πίνδαρου, γι' αυτό μπροστά στον κόσμο
 πασχίζει νά φανεί άξιος και άρχίζει νά κάνη σκοπό
 τής ζωής του τήν επιτήδεψη στις λέξεις και νά προ-
 σέχει στην έξωτερική του λόγου μορφή. Φκινόταν
 λοιπόν βέβαια δύσκολο οι 'Ελληνες του τωρινού και-
 ρού, άναθρεμμένοι καθώς είταν μέ τήν ψεφτιά και τήν
 ύποκρισία, νά δημιουργήσουν μιá λογοτεχνία κάποιας
 βαρύτητας. Πιστοί στην άρχαία παράδοση και στην
 ψευτοεθγένεια οι διάφοροι συγγραφάδες δέν μπορού-
 σαν νά καταφέρουν παρά νά γίνουν άνάξιοι μιμητές
 και άντιγραφιαδες άξιολύπητοι κι' αν βρισκόταν και
 κανείς πού νά είχε τή δύναμη νά σπάσει τίς άλυσσί-
 δες του ριγόντουσαν στα δυνατά ή περνούσε χωρίς
 νά του δώσουν σημασία.

*

'Εστι περάσαν κάπου 70 χρόνια. 'Η σαπίλα είχε
 φτάσει στό κατακόρυφο. 'Ο Σολωμός ήταν ένα ό-
 νομα— έτσι γράφει ή Παλαμάς στής θύμησής του
 (Γράμματα).

« — Μήτε διαβαζόνταν, μήτε νοιώθονταν. Φτά-
 νανε μόνο οι δύο στροφές του «'Υμνου τής 'Ελευ-
 θερίας» και τό τραγούδι τής «Φαρμακωμένης...» 'Ο
 'Ιούλιος Τυπάλδος βάνουσος στιχογράφος άνάξιος νά
 διαβάζεται. 'Ο Μικροκας; Ούκ οίδαμεν τίν άνθρω-
 πον. 'Ο Πολυλας; άγράμματος πού του ήρθε μα-
 νία νά χηλάση τόν 'Ομηρο. 'Ο Τερτσέτης χυδαί-
 στής... άμ' ή Βαλαωρίτης; τραγουδιστής των άρμα-
 τωλών, άνέχεται κανείς τή γλώσσα των γιατί εί-
 ναι σύμφωνη μέ τόν καιρό πού ζωγραφίζει, μέ τή
 παλληκαρία πού τραγουδεί. Μολοντί δέν μπορεί κα-
 νείς νά πη πώς οι άπτικώτατοι άρματαωλοι και
 Κλέπτα» του Ζαλακώστα δέν είναι, καθώς πρέπει
 ποίημα». Και αυτός ακόμα ή Παπαδιαμαντόπουλος,
 μιá τέτοια προσωπικότητα, σήμερα γνωρισμένος σ'
 όλον τόν κόσμο μέ τ' όνομα Jean Moreas, όταν
 είχε εκδώσει 'Ελληνικά τόν πρώτο του ποιητικό τό-
 μο «Τρυγόνες και 'Εχιδναί» έχασε τόν μπούσουλα

Αυτά λέοντας έρχεται ή δάσκαλος του χωριού
 ώς τριάντα χρονών άντρας. Ζούσε στό χωριό κοντά
 στην εκκλησία μέ τή μάνα του, γρια πού μόλις
 μόπερε νά πάρη τά πιδάρια.

— 'Α, μωρέ Γιώρη, τί πήγες κ' έκαμες τής
 μάνας μου;

— 'Εγώ, έγώ; πίσω μου σατανά! Σου περνάει
 από τό νοΰ έγώ νά κάμω τέτιο πράμα; και σηκώ-
 θηκε.

Οι άργαστηριαίοι, τό πήραν μυρουδιά και έπου
 κάθονταν τόν ριόταχαν νά μάθουν τί έκαμε τής μά-
 νας του δάσκαλου. Μιá μέρα αποφάσισε νά τό εί-
 πε άρχινώντας μέ προαιμιές και ιστορίες.

— 'Εγώ πήγα νά του κάμω καλό κι' αυτός...

Γιά νά σου είπω, δάσκαλέ μου, τί καλό γλέπεις
 απ' αυτό τό κούφαλο; Πρώτα πρώτα σου τρώει τό
 ψωμί στα χαμένα μηνάς ή δική μου είναι καλύτε-
 ρη; 'Ολες οι γριές θέλουν πνίξιμο. Κ' ή προαιμία
 τό λέει: κόψε τά ξερά νά μεγαλώσουν τά χλωρά.
 'Εγώ πήγα φές νά τήν πνίξω τή δική μου, μα κεί-
 νος ή βιός π' άνάθεμά του... Πήρα τό ξιγγόκερι νά
 πάω νά ιδώ πρώτα, αν έχει νερό για νά τήν κρύ-
 ψω—μου φαίνεται πώς θάρθει πίσω μου. Μα τί νά
 ιδώ μέσα; Κάτι πρόσωπα, κάτι παπάδες έτρεμαν
 έτρεμαν μέσα στό νερό. Νύχτα, θεοσκότεινα. Φύ-

μέσα στο χάος που βρίσκονταν και δεν μπορούσε να ξεχωρίσει τα δυο τρία αληθινά τάλαντα που χανόντουσαν σ' αυτό το μάζωμα του τιποτένιου. Στά 1878 πριν ν' άφιση την Ελλάδα για πάντα έγραφε «Είναι άξιοι άξιότατοι και του όνόματος των ποιητών και τής ποιητικής δάφνης και ο Άλεξ. Σούτσος και ο Σολωμός και ο Ζαλακώστας και ο Τερτσίτης και ο Καρασούτσας και ο Βαλαωρίτης...»

Σ' εκείνο τον καιρό ο Ροΐδης, ένας μεγάλος κριτικός που λίγος καιρός είναι που πέθανε, τόλμησε να φωνάξει ότι δεν υπάρχει και ποτέ δε θα υπάρξη στην Ελλάδα αληθινή ποίηση, αληθινή δημιουργική φιλολογία, αν δε πετάξουν την ψεύτικη γλώσσα και δε γυρίσουν οι συγγραφάδες στη φυσική στην αληθινή γλώσσα σ' εκείνη που σκέφτεται και μιλάει βλάκερο το έλληνικό Έθνος. Τότε τα λόγια αυτά φανήκανε σαν ένα ανάκουστο τόλμημα, αλλά η γενναία ζωή φανερόνταν, άρχισε να δίνει προσοχή στην πραγματικότητα, να κοιτάζει τρογύρο της. Αρχίζουν να διαβάζουν το Σολωμό, να μελετούν τους ανεξάντλητους θησαυρούς των λαϊκών τραγουδιών, να σπουδάζουν την πλούσια γλώσσα του λαού. Λίγο, λίγο κι' αυτοί οι πιδόσαντικοί υπερασπιστές τής καθαρέουσας χωρίς να το καλοθέλουνε παραδεχτήκανε πως για την ποίηση και τα λαφριά πεζά πιο κατάλληλη είναι η γλώσσα η μιλούμενη, αλλά για τα σοβαρά έργα για τα επιστημονικά και για τα δραματικά όπως και για τα έπιστημα έγγραφα και ακόμα για τις φημερίδες και για την άλληλογραφία πρέπει να μείνη η βγενικιά καθαρέουσα.

*

Έτσι πέρασαν άλλα 10 χρόνια. Το χυνόπωρο στα 1888 στους φιλολογικούς κύκλους τής Αθήνας έξαφνα φάνηκε ένα βιβλιαράκι στο ζώφυλλο είχε πάνω «Ψυχάρης το Ταξίδι μου (Αθήνα 1888—B'. έκδ. Paris 1906).

Ο συγγραφάς του εΐτανε σκεδόν άγνωστος, ξέραν μόνο πούναι καθηγητής στο Παρίσι και γαμπρός του Ρενάν, αλλά η εντύπωση απ' το βιβλίο του εΐτανε καταπληκτική, σά να άνοιξε τα μάτια όλων, εΐτανε ένα διαλάλημα των δικαιωμάτων τής δημοτικής γλώσσας. «Ήτανε ήλιου ύψωμός γύρω σε όρίζοντες δλάνειχτους» λέει σήμερα ο Παλαμής στο Νομ. α (29 Γενάρη 1906) σήμερα όταν ύστερ' από 18 χρόνια βγαίνει σε δέφετη έκδοση το Ταξίδι—

σηξα χωρίς να θέλω κι' απόμεινα στον τόπο μου, μοναχός, με το κερί σβυσμένο. Σκι:αχτηκα, μα τή μάνα μου.

—Μά τί πρόσωπα ήταν; τίποτες δαιμονικά μακριά απ' εδώ;

—Όχι, όχι, ανθρώποι· σαν η γυναίκα που μ' άφηκε, σαν ο πατέρας μου, ξέρω κ' εγώ; Λένε πως μόκαμε μάγια η θυγατέρα μου, γιατί; εγώ τί τής έκαμα;

—Την άφηκες στους πέντε δρόμους, αυτός ούτε ταράχτηκε. Μονάχα μ' ένα κρυφό χαμόγελο εΐπε:

—Άμ' τί θάρρεψι! Έγώ τίς έβγαλα στον κόσμο, ως πών να ζήσουν κατόπι, εγώ δεν μπορώ να θρέψω τον έαυτό μου, θα θρέψω κι' αυτές;—Πού λές, τρώμαξα, και κατι χορτάρια, έτσι ψηλά, σαν σπαθιά ταράχτηκαν κ' ένα μπουαξ-μπουαξ μ' άφηκε στον τόπο. Όλο το γαΐμα μουφυγε με μιας και το κερί έπεσε στο νερό. Έκαμα να φύγω, και πλούμ— μέσα στο βιρό.

Έδω άλλαξε η όψη του, άλλοιθώριασαν τα μάτια του και, σαν να ήταν μέσα στο βιρό, βαθιά-βαθιά εΐπε:

—Τί σου χρωστάω, βιρό, που με τραβάς από το μανίκι;

και ξυπνήσαμε και άνοιχτηκε και ξαπλώθηκε η πρώτη πρωτότυπη σελίδα τής νεοελληνικής φιλολογίας. Έπειτα φάνηκε η «Έστία» του Δροσίνη, το πρώτο σοβαρό Έλληνικό περιοδικό που στις σελίδες μέσα κάμανε τα πρώτα βήματα, είναι αλήθεια όχι πάντοτε στερεά και πολλές φορές παραστρατισμένα, δλάκαιρη η πλειάδα των ποιητών και λογοτεχνών για τους όποτες μπορεί να κολακέβεται σήμερα η Ελλάδα, γιατί επί τέλος μπόρεσαν και εΐπαν κάτι πρωτότυπο. Όρίστε και λίγα όνόματα·Κ. Παλαμής, Ψυχάρης, Κρυστάλλης, Έφταλιώτης, Κερκαβίτσας, Νιρβάνας, Ξενόπουλος, Παπαδιαμάντης, Δροσίνης, Βικέλας, Ροΐδης.

Ο άτυχίστατος πόλεμος του 1897 έκοψε για κάμποσο καιρό το φυσικό ζετύλιγμα τής πνευματικής ζωής τής νέας Ελλάδας, αλλά ύστερ' από τον πόλεμο άμέσως άρχισε να φανερόνεται μια τέτια δύναμη και μια τέτια ζωτικότητα στις δημιουργικές δυνάμεις που δεν είχε ίσια με τώρα ξαναφανεί. Τον καιρό εκείνο στη Δύση ο άέρας του συμβολισμού φυσώντας με δλη του τη δύναμη φούσκωνε την πνευματική θάλασσα και το κύμα έφτανε ως την Ελλάδα. Στα 1898 φάνηκε ένα Περιοδικό η «Τέχνη», που αν και βάσταξε η ζωή του μόνο ένα χρόνο χάραξε, σαν το βιβλίο του Ψυχάρη, μια νέα καμπύλη παραστατική του ζετυλίγματος τής νεοελληνικής φιλολογίας. Στους παλιούς προστεθήκαν και νέοι, σειρά δλάκαιρη, ο Βασιλικός, ο Γρυπάρης, ο Βλαχογιάννης, ο Έπισκοπόπουλος, ο Θεοτόκης, ο Καμπύσης, ο Μαλακάσης, ο Μάνος, ο Πάλλης, ο Πασαγιάννης, ο Πορφύρας κλ. Από τους ξένους μεταφράζονταν στην «Τέχνη» ο Maeterlinck, ο Mallarmé, ο Nietzsche, ο Strindberg, ο Tolstoi, έβρισκε κανείς εκεί και τα όνόματα του D'Annunzio, του Roddenbach, του Ibsen, του δικού μας Feodor Solougou κτλ.

Φυσικά οι νεωτεριστές αυτοί καθώς και η ζωντανή γλώσσα που μεταχειρίζονταν, έγιναν δεχτοί με βλαστήμιες και βροσιές και τους κολλήσαν το παρατσούκλι «μαλλιανοί» (σαν να πούμε decadent), τους εΐπανε ακόμα προδότες τής πατρίδας οι φανατικοί πατριώτες όσοι στραβώθηκαν από το φρένιασμα τους. Ο τύπος πήρε το φαινόμενο του μαλλιανισμού και άρχισε να του κάνει επιστημονική εξέταση για να φανεί τάχατες ότι κάνει και αυτός κάτι που γίνεται στους πολιτισμένους λαούς· έβαλε λοιπόν μπρός τη φρενοπαθολογία γιατί θάχανε φαίνεται κουτσοδιαβάσει οι φημεριδογράφοι τις κουταμάρες του

Και κατόπι σά να ήρθε στον έαυτό του με άλλη φωνή:

—Κείνος ο βιρό; π'ανάθεμα τον. Έπειτα, ύστερα, κατόπι, που λές—νάχει χάρη σ'αυτόν η μάνα μου, άλλοιως θά ήταν αυτή εκεί μέσα μπροστύτερα από μένα... Έτσι, μωρέ μάτια μου, κι' ο δάσκαλος· τί τή θέλει τή μάνα; Πήγα προφές με το βασίλειμα του ήλιου. Κάθονταν στο παραθύρι και κοίτασε όζω. Μπήκα στην κάμαρα χωρίς να με καταλάβει, ήταν μοναχή της. Όζω μούσγανε, μα εκεί μέσα με το σταυρό μπόρεσα να την ιδώ. Σκοτάδι, το παραθύρι— ένας φεγγίτης, αυτή κάθονταν μπροστά, από πού να φέξει;

—Έ, τής λέω, κυρά θειά, τί κάνεις αυτού; Τί καλό παιδί κείνος ο γιός σου! Εΐπε να σου σωθούν οι άμαρτίες πλιό, όσο ζεις τώρα, τόσο χειρότερα για σένα. Έξησες τί εξησες. Έπειτα, ύστερα, κατόπι τί καταλαβαίνεις έτσι; Και ξέρεις; ο γιός σου Νικόλας μύδακε κ' ένα μετζίτι νάρθω να σε πνίξω και να σου πάρω τσ' άμαρτίες.

—Τί λές, παιδί μου; μου κάνει κουμπιασμένα.

—Νά, έτσι. Σαν θέλει μη μου χάνεις κ' έμένα το μετζίτι, γλυτώνεις και το παιδί σου από ένα βάρος.

—Ή για τα χρειάστηκε. Μάσηξε δυο λόγια

Max Nordau. Άλλά πρέπει κανείς, να συμβουλευτεί το βιβλίο του Παύλου Νιρβάνα «Τέχνη και Φρενοπάθεια» που τώρα τελεφετα βγήκε, αν θέλη να δει την πραγματική νεοελληνική κίνηση από την αρχή της, μ' δλα της τα ζετυλίγματα.

Όστερα από λίγο έγινε κάπιο σχίσμα στους συνεργάτες τής «Τέχνης», ή μιά μεριά με τον Ψυχάρη άρχηγό, κατάλαβε ότι καιρός είναι να τελειώσουν μια φορά για πάντα με το γλωσσικό ζήτημα που κρατάει στο πόδι την Ελλάδα περισσότερο από έναν αιώνα και βάλθηκε να λύσει τα γλωσσικά προβλήματα. Για να ελευθερωθούν δε παντοτεινά από την τεχνητή καθαρέουσα εΐτανε ανάγκη να διορθώσουν την όρθογραφία, αντικαθιστώντας την ιστορική όρθογραφία με τη φωνητική, έπειτα φηκίσαν μια γραμματική τής δημοτικής γλώσσας άπάνω σε βαθιές επιστημονικές μελέτες. Έπειδή δε το λεξικό του λαού δεν μπορούσε να δώσει όλες τις λέξεις που χρειάζονται να εκφράσουν τις σκέψεις τις πολύ ή λίγο περίπλοκες πούναι χρήσιμες στην τάξη των γραμματισμένων, όπως είναι οι όροι οι τεχνικοί και οι επιστημονικοί, και μη θέλοντας να πάρουν από την καθαρέουσα ψάξαν να βρουν ρίζες κλασσικές στην αληθινή αρχαία δίνοντας τους τον ανάλογο σχηματισμό σύμφωνα με τις άπαίτησες τής δημοτικής. Αυτό είναι η μερίδα των πραγματικών δημοτικιστών, ή σχολή του Ψυχάρη καθώς τη λέν. Η άλλη μεριά έβρισκε ότι τα ζητήματα τής γραμματικής δεν είχαν τόση μεγάλη σημασία για τον ποιητή και παρά να βγάζει κανείς τις λέξεις από αρχαία βιβλία καλύτερο είναι να μεταχειριστεί έτοιμες μορφές τής καθαρέουσας που τις συνήθισε ο λαός. Έτσι σχηματίστηκε η μερίδα των αελεύτερων μιχτών που όπαδους έχει άρκετους λογοτέχνες και ποιητές στην πρώτη γραμμή, όπως είναι ο Γρυπάρης, ο Πορφύρας, ο Βασιλικός, ο Νιρβάνας, ο Ξενόπουλος.

Μια μικρή ομάδα απ' αυτούς έπεσε στην επίδραση του Nietzsche και των Γερμανών, έβγαλε δε ύστερα από λίγο ένα περιοδικό το «Διόνυσος», αλλά ο πρόωρος θάνατος του Καμπύση, του άρχηγού αυτής τής ομάδας, σταμάτησε την έκδοση.

Στη θέση τής «Τέχνης» βγήκε το «Περιοδικό μας» αλλά χωρίς να έχει την πολεμική του πρώτου φλόγα. Οι πραγματικοί δημοτικιστές έμειναν για κάμποσο καιρό δίχως όργανο, ενώ οι όπαδοί τής ύπερ-

και με κοίταε σαν αποκαρωμένη.

—Γλέπω πως δε θέλεις. Καλά, κοιτάξου με το γιό σου και πάλε εδω είμαι εγώ. Αυτό ήταν'όλο. Κι' αλήθεια τί τις θέλουν τις γριές και τους γερόντους; εγώ όταν γεράσω, αν προφτάσω, θα σκοτωθώ μοναχός μου.

Ο κόσμος τον άκουε κ' έκανε χάζι μ' αυτόν. Δεν ήταν μεγάλο πράμα, μα πέραγαν την ώρα τους γελώντας, κι αυτός πέρασε τή ζωή του. Όταν δε βρίσκονταν μπροστά, τόφερνε η κουβέντα πολλές φορές για ταυτόν κι ο καθένας έλεγε κάτι από την ιστορία του.

Ήταν μια φορά κ' έναν καιρό πλούσιος. Ο πατέρας του άφηκε πολύ βιό κι αυτός τόφαγε όλο εδω κ' εκεί. Πριν πέντε χρόνια είχε γυρίσει από την Ξενικιά. Στη Σμύρνη που ήταν πορτιέρης σε κάποιον μεγάλο μπέη, τι έβγαζε τα ροκάνιζε. Η γυναίκα του, αφού πάντρεψε τα κορίτσια με το βιό που είχε απομείνει, ήταν ελεεινή. Γράμμα απ' αυτόν κανένα. Τό πήρε άπόφαση να πάει να τον βρει. Πούλησε τα νυφικά της κ' έφυγε.

Μετά βίας τον αντίμωσε, γιατί τής κρύβονταν, και κατόπι από χίλια μαλώματα τον άφηκε κ' έγεινε πλύστρα. Γλύτωσε από ταυτόν. Μά κ' εκείνος; Τόγεινε σαράκι να την βλέπει καθεμέρα

καθαρίδουσας έχοντας, ατή λογοτεχνία αντιπρόσω-
πους μερικούς παλιούς καθηγητές που βρίσκον και
βρίσκον άσυλο στις φημερίδες, σε διάφορες ειδικές
εκδοσες και από καιρό σε καιρό τους φιλοξενούνε στα
περιοδικά που ακολουθούνε δρόμο συμβιβαστικό.

Σ' αυτή την κατάσταση βρισκότανε η νεοελληνι-
κή λογοτεχνία στο τέλος του περασμένου αιώνα,
ένας αγώνος που είτανε χρονών, έδωσε καλά αποτέλέ-
σματα, η άλυσίδα που τοίς έδανε με την επάνοδο
στην αρχαία σκέπτησε και εκείνη οι περισσότεροι δη-
μοσιεύουν σε καθαρίδουσα και μαζί μ' αυτούς το με-
γαλύτερο μέρος του καθημερινού τύπου μένει ίσα με
σήμερα πιστό στις αίερες παραδόσεις· πολλοί όμως
πάρα πολλοί Έλληνες φωνάζουν μαζί με τον Καμπύ-
ση «Τό βάρος των προγόνων μας είναι πολύ πολύ με-
γάλο... Να κάνω τίποτε δέν μπορώ γιατ' είμαι από-
γονος του Εϋριπίδη... Γκρεμίστε την ιστορία... σκίστε
τά βιβλία, θάψτε την παράδοση, να ζωντανέψω λίγο,
ν' ανασάνω λίγο, να γίνω κ' εγώ κομάτι άνθρωπος, να
με κοιτάζουν και μένα και να λένε: Είναι Ρωμιοί!...
"Ω! άς πάψω πιά ν' άκούω: Είναι ο απόγονος των
Έλλήνων!"»

Στις αρχές του ΧΧ αιώνα που επί τέλους δη-
μιούργησε μία κατάσταση πύο ύποφερτή για τό ξε-
τύλιγμα της νεοελληνικής λογοτεχνίας, σημειώθηκαν
μερικά λυπηρά γεγονότα, όπως είναι οι ταραχές για
τή μεταφράση του Έθαγγέλιου στη γλώσσα του
λαού (και όπως βεβαίωσαν με έκφρασες πολύ χυδαίες)
και για τή μεταφράση της Ορίστειας του Αίσχύλου.
(Στ' άλλο φύλλο τελιώνει)

MIX. ΛΥΚΙΑΡΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΠΕΤΡΟΚΑΡΑΒΟ

Τό κακόμοιρο τό καραβάκι πώς ισώθηκε στον
κόρφο του Νησιού είναι θζμα· μήτε σκονί δέν του
άφησε η Λεόνα· τόφρα, όπως εύρήθηκε, τά χύμα-
τα στο άκρογάλι και να τό στον κάβο· μήτε έκ-
τό όργιές μακριά. Άχ, ισώσανε τή ζωή τους; και
τό σκαφος; τό χάνουσε και στη στεριά θά γίνουν
τρίψαλα. Άγια Νικόλα! Σωσί το χωρίς άλλο θάν
τήνε πάθον· βήθηα τους...

Νύχτα, που οι άφροι και τό φεγγαράκι έδει-
χαν ολα τάκρογάλια. Ο καπετάνιος, ένα θεοπα-
λήκαρο, ο λοστρόμος ένας γερόλυκος, οι όχτώ ναύ-
τές του παλληκάρια θαλασσοθρεμένα. Μεσάνυχτα·

μπροστά του και γύρισε στην πατρίδα. Έπειτα και
τό σπίτι ήταν δικό του άκόμα κι άμα ήρθε, τό
πηρε από τή θυγατέρα του που της τόχε αφήσει η
μάννα της φεύγοντας. Από τά άλλα ήταν σαν
κείνος που ό,τι είχε τό φορούσε, κλέφτη δέ φοβούν-
ταν. Κ' έτσι ενώ όταν είχε φύγει κάπως κρα-
τιούνταν, τώρα ήταν μη χειρότερα. Άλλοι έλε-
γαν έτσι ήρθαν, έτσι πήγαν—άνεμομαζώματα δια-
λοσκορπίσματα. Άλλος πώς λάβαινε κείνα πόκαμε
δ πατέρας του που είχε δυναστέψει τή φτωχολογιά
για να μάσει αυτούς τους παπάδες. Τόσα δάκρυα έ-
τρεξαν γι' αυτό τό βίο. Μονάχα, δέ χάνονται α-
τά, θά πνίζον κανέναν άπ' αυτή τή γενιά. Είναι
καταραμένα από την Παναγία. Όταν ξεθάψαν τον
πατέρα του, τον ήσαν άλιωτον κι όπως τον είχαν
βάλει. Ο Θεός να μάς φυλάει! τά μάτια του σαν
κρεμύδια πεταμένα όζω, μαύρος μαύρος και πρισμέ-
νος σαν κατσούπι. Και μιά βρώμα ζωάκπαι δ τόπος.

Κι ο Γιώργης δέν έπεφτε παρακάτω στις κστη-
γόριες για τον πατέρα του:

—... στο λάκκο του! Άν δέ μ' άφηνε αυτό τό
βιό, δέ θά κατάντάγα έτσι τώρα. Στο δρόμο να μ'
άφηνε, γέβρισκα τό νου μοναχός μου για να ζήσω.

Όταν ήρθε άπ' όζω είχε κάτι παραδάκια. Κά-
θε γιορτή πήγαινε στην έκκλησιά με τά μακριά του

έρημια στο νησί· μήτε κοκκόρου λαλιά· δέν τους έ-
φεραν η τύχη κατά τό λιμάνι, κατά τά σπίτια· τρεις
ώρες μακριά· κατά τον πουνέντε. Έτσι τό ήθελε δι
Καιρός. Μεσάνυχτα· άπελπισμένοι τό κοιτάζαν τό
νησί· άχ! κανίνας δέν τους γλυτώνει...

Ο Καπετάνιος, τό θεοπαλήκαρο, σκύβει κατά
τους άφρους· γύρω βλέπει κάτι σα φώκιες, σα
δεληνάκια. Σταυροκοπιέται. Δέ βγαζει μιλιέ· λές
έγινε κερύ· τρόμος τον έπιασε. Τι νάναι τό ζωντανά
της θάλασσας; Εκεί άκούνητος έκίταζε...

Και άκούνητος έκεί του φαίνεται πώς άκουσε γυ-
ναίκας φωνές. Κάποιο τραγούδι τώρα γλυκό τότε
καρφώνει. Πώς να στρήψει τό κεφάλι του κατά τους
ναυτές του; πέτρα, μάρμαρο. Κλαίει ο δούσυχος,
κλαίει και άκούει τις γλυκώτατες φωνές τις γυναι-
κειες γύρο στο καράβι· και θέλει να κουνηθεί, μα δέν
εμπόραγε μήτε τό μάτι να στρήσει.

Είταν μεσάνυχτα. Τριγύρω άκόμη τέτοια ώρα,
γύρο στο πετροκάραβο πολλοί περνώντας μακρυάθε
άκούνε κάτι σαν άναστενάγμους, και κάτι σαν γλυ-
κώφωνα τραγούδια. Σταυροκοπιούνται· άμλλη-
τοι και περνούνε οι θαλασσινοί: είναι μεσάνυχτα.

Τό κακόμοιρο τό καραβάκι· τάγγισπερίστερα κ'
οι γλάροι τώρα τό χείρουνται και στην παντοτινή
φωλιά τους ταιριάζουν τά παιγνίδια τους με της θά-
λασσας τους άφρους, που, λές, και τούτοι κάτασπρα
πετούμενα, φέρνουνε τά χαιρετίσματα στους πέτρι-
νους ταξιδιώτες, τους άγύριστους του Πετροκάραβου
μαρμαρωμένους θαλασσινούς...

Τό κακόμοιρο τό καραβάκι.

Σπέσιος ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΑΣΟΦΕΣ ΣΚΕΨΕΣ

Λένε οι σοφοί που ξέρουνε του κόσμου τά μυστήρια,
Πώς τάστερούλια τουρανού που λάμπουν χίλια μύρια
Κοπαδιαστά και χάρια τή νύχτα από ψηλά,

Πώς είναι κόσμοι σαν κι αυτόν που κατοικούμε τώρα
Με θάλασσες και με στεριές τό ίδιο σαν καλήώρα,
Τό ίδιο κι άπαράλλαχτα με τή δική μας Γής.

Και λένε, πράγμα άπίστεφο αυτοί οι γραμματισμένοι,
Πώς οι πλανήτες τουρανού είναι κατοικημένοι
Με ζώα, με ψάρια, με πουλιά και με ζντα σαν κι έμάς.

Όμως εγώ τί να σας πώ, με τό μικρό μυαλό μου
Και με τά λίγα γράμματα πουμάθα στο χωριό μου,
Όσο να θέλω δέν μπορώ να τό πιστέψω αυτό.

Γιατί μπορώ να φανταστώ πώς κατοικούν λεοντάρια,
Γαϊδάροι, σκύλοι, πρόβατα, πετούμενα, κευλιάρια,
Κροκόδειλοι, σκυλόψαρα και κάθε άλλο ζώ,

Μα πλάσμα σαν τον άνθρωπο, γρουσοζίκιο, χαμένο,
Φτωχοκουτοπερήφανο, σαχλβ και φαντασμένο
Σβη τήν πλάση άδύνατο τό ταίρι να βρεθθ.

Παραίσις, Μάρτης 1906.

Γ. Σ. ΖΟΥΦΡΕΣ

σαλιβάρια, που έπεφταν κάτω, πίσω στα καλάμια
των ποδαριών, στις άντζες, κι άφήναν σαν ένα κε-
φάλι άράπικο στη μέση. Όταν περβάταε, κείνο πή-
γαινε πότε από τή μια τή μεριά, πότε από τήν
άλλη κ' οι δίπλες φαίνονταν σαν ζαρωμένο μούτρο
που κάνει μορφασμούς πότε άπ' έδω και πότε άπ'
έκει. Όταν απόλενε η έκκλησιά, κάθονταν άπ'
όζω στο πεζούλι κ' έλεγε παραμύθια κ' ιστορίες
λέοντας κάθε φορά: έπειτα, ύστερα, κατόπι, που τό
πήραν οι μάγκες και τον πείραζαν.

Σε λίγον καιρόν όμως σώθηκαν οι έτοιμες οι πα-
ράδες και ρίχτηκε στις κατεργαριές. Γέλαε τους ά-
πλοϊκούς χωριάτες και τό' έπαιρνε ό,τι μπορούσε.
Μά και τά ψέματα σώθηκαν.

Κατόπι έβγαλε σαπούνι και με τό σακκούλι στην
πλάτη έβγαίνε στο παζάρι να τό πουλήθθ. Μά ο
θεός να τό κάμει σαπούνι.

Στάχτη, λείε, και ζούτσα από τό λιουρβιό
που τήν έρριγναν κάτω. Κι αυτή η δουλιά δέν πά-
ει μπροστά. Άρχίγησε να πουλεί τό βανταλίκι του
σπιτιού. Λαγίτες, τυγάνια, τέτζερες, λάμπες, σι-
δερικά. Άφου πούλησε ό,τι είχε κι ό,τι δέν είχε ά-
πό παλιά στρώματα και καρίκλες, ξεχαρβάλωσε
τά πατώματα, τά ταβάνια, τις θύρες, τά παρα-
θυρόφυλλα και τις σιδεριές άκόμα. Κι όταν έμ-

Ο ΝΟΥΜΑΣ ΒΓΑΙΝΕ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα Δρ. 10. — Για τό Έξωτερικό
Φρ. 20. 10

20 λεπτά τό φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στα κίόσκια της Πλατείας Συν-
τάγματος, Όμόνοιας, Ύπουργείου Οικονομικών,
Σταθμού Τροχιόδρομου (Όφθαλμιατρείο), Σταθμού
ύπόγειου Σιδηρόδρομου (Όμόνοια), στο καπνοπω-
λειό Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Έξάρχεια)
στα βιβλιοπωλεία «Έστιας» Γ. Κολάρου και Σακέ-
του (όδος Σταδίου, άντικρύ στη Βουλή).

Η συντρομή πλερώνεται μπροστά κ' είναι ένός
χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ

των άνωφελών βιβλίων» του κ. Βικέλα αρχίζει
να γίνεται «Σύλλογος των άφελίμων πράξεων»,
άφου στο Σύλλογο αυτό, η σωσιότερα σιδν
Πρόεδρό του και στο Γραμματέα του θα χρω-
στάει, φαίνεται, τό "Έθνος τό Γυμναστικό Σκο-
λειό, η Ίνστιτιούτο, καθώς τό λένε, που
θα γίνει μιά μέρα με τις χιλιάδες του Ρόστο-
βιτς και του Τσανακλή. Έτσι τουλάχιστο μάς
τά δηγήθηκε τά πράματα ο Δροσίνης στην «Έ-
στία» της Τετράδης και δέ μάς έμποδίζει τίπο-
τε ναν τά πιστέψουμε καθώς τά διαβάσαμε.
Ο ύπολοχαγός του Πυροβολικού κ. Τηλ.
Καράκαλος συνέλαβε — ο Θεός να μάς
συνχωρέσει για τή λέξη—τήν ιδέα· ο κ. Βικέ-
λας κι ο κ. Δροσίνης βαλθήκανε να τήν πραγ-
ματοποιήσουνε· ο δικηγόρος κ. Άθανασάκης
της Άλεξάνδρειας ένεργησε να βρεθούν οι δω-
ρητές και οι κκ. Ρόστοβιτς και Τσανακλής δώ-
σανε πρόθυμα τον παρό τους.

παινες στο σπίτι, μιά δόγα πατούσες και σηκώνον-
ταν η άλλη. Ο άγέρας έμπαινε ελεύτερα από τά
παραθύρια που φαίνονταν σα μάτια βαθιά χωρίς
κόρες. Μοναχά ο βιός δέν έπαθε τίποτα, παρ' όλο
και πιότιερο πρασίνιζε σαν να έπαιρνε πιότιετη
γεωσύνη κ' ο βάλτος μεγαλωνε του βαθου. Τά χορ-
τάρια πλήθαιναν· τριγύρο και τό νερό ανάμεσά τους
άτάραχο και βουβό σα να καρτέραγε κάτι με τήν
άκουνησιά του. Κάπου κάπου κανίνας μπάκακας
γελούσε σπαραχτικά. Κι άντίκρυ η γριά στριμωγμέ-
νη στη γωνιά της θύρας χώνει τό σαγούνι της μέ-
σα στα γόνατα και κρυφοκονιζεί.

Ο Γιώργης ώστόσο δέν άφηνε τή διδαχή στο πα-
ζάρι και στ' άργαστήρια· τώρα πήρε τό στόμα του
και τους πλουσίους που τους φοβέριζε με τήν κό-
λαση και με τήν τρέλλα.

Κρατούσε κάτι χαρτιά μεγάλα—φαίνονταν ότι
ήταν κομμένα από παλιό κατάστιχο—και διάβαζε
θεολογικό και κατά του διαβόλου. Πάρε χαμπέρι κα-
λό, κεφάλι άδειο και λωλό—κ' έτσι άράδιαζε πα-
ρακάτω τους διαόλους που θά πών τους πλουσίους στην
κόλαση και άλλα. Και τά μοίραζε πέντε παράδες
τό χαρτί. Έλεγε πώς ένας πλούσιος έκλεψε τά κόκ-
καλα από τό κοιμητήριο και τάστειλε στο Τριέσι
για να τά κάμουν ζάχαρη. Πότε διάβαζε άναφορά

ἘΞοί τὰ δηγήθητε καὶ πρόμακτα ὁ Ἀροσί-
νης κ' ἔσσι θάναι. Ὁ Πρόεδρος κ' ὁ Γραμμα-
τικός τοῦ Σύλλογου τοὺς δουλέψανε γερὰ καὶ
πατριωτικά σ' αὐτὴ τὴν ἐπόθεσιν καὶ τοὺς ἀξί-
ζει μεγάλους ἔπαινος. Ἄς τὸν πάρουνε. Μὰ
νά κἀννοὺν καὶ κάτι ἄλλο γιὰ νάναὶ ἢ δουλιὰ
τοὺς σωστή καθὼς φροντίσανε γιὰ γερὰ κορ-
μιά, καὶ φροντίσουν καὶ γιὰ γερὰ μυαλά — καὶ
γερά μυαλά δὲ γίνονται καὶ δὲ θὰ γίνουν ποτὲ
μὲ τὰνωφέλευτα βιβλιοθήκια ποὺ τὰ σκορπι-
ζουνε μὲ τὸ τσουβάκι σ' ἄλλη τὴν Ρωμοσύνη.
Μὲ τὰ βιβλιοθήκια τοὺς καὶ μυαλά γερουλιά-
ζουνε καὶ δὲ δυναμώζουσι. Αὐτὸ καὶ οἱ ἴδιοι
θὰν τὰ καταλαβαίνουσι.

Νά λοιπὸν τί ἔχουνε νὰ κάνοῦνε νὰ κά-
ψουν ὅσα βιβλία τυπώσανε ὡς τώρα καὶ τοὺς
μένουν ἀπούλητα σὺς ἀποθήκες τοὺς καὶ νὰ
κάψουσι νὰ τυπώνουν ἄλλα δῶ καὶ ὀμπρός. Τὸ
ἔξερουμε, μεγάλη θυσία τοὺς ζῆταμε, μὰ τὸ κα-
λὰ μονάχα μὲ τέτιες μεγάλες θυσίες θὰ γίνει.
Ὁ Ρόστρέβιτς κ' ὁ Τσανακλῆς δώσανε τοὺς πα-
ράδες τοὺς γιὰ τὸ Γυμνασιακὸ Σχολεῖο ἅς δώ-
σουν κ' αὐτοὶ γιὰ τὸ Πνευματικὸ Σχολεῖο τὰ
βιβλία τοὺς. Γιὰ τὸ Ἀροσίνη δὲν ἔξερουμε μὰ
ὁ Βικέλας εἶναι πατριώτης ἀληθινὸς κ' ἅμα τὰ
καλοσυλλογατεῖ τὰ πρόμακτα δὲ θὰ δυσκολοεπτεῖ
καθόλου σ' αὐτὴ τὴν θυσία. Ἄν ἔχει ἀδυναμία
σὲ Προεδρῖσμι του, ἅς μὴ φοβᾶται καὶ δὲ θὰν
τὸ χάσει. Θὰ ἐνεργήσουσι νὰ τοῦ δοθεῖ γενι-
κὴ προεδρία σ' ὅλους τοὺς Σύλλογους, ἑται-
ρίες, φιλανθρωπικά καταστήματα κτλ. Μὰ ἂν τὰ
κάψει τὰ βιβλιοθήκια του, θὰν τοῦ δοθεῖ ὁ με-
γαλύτερος καὶ τιμητικότερος τίτλος, ἀφοῦ θὰ-
ναι πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Πνευματικῆς.

ΚΟΥΒΕΝΤΑ

Ἱστορικώτατη πρόβλεψη μ' ἕναν ὑποψήφιου βουλευτῆ, ποῦ
δὲν πέτυχε σὺς τελευταῖες ἐκλογές, καὶ μ' ἕναν κο-
ματάρχη του.

Ὁ ὑποψήπιος παραπονιότανε πὼς οἱ φίλοι του
δὲν ἐνεργήσανε καθὼς ἔπρεπε καὶ γι' αὐτὸ δὲν πέ-
τυχε. Ὁ κοματάρχης τῷ λεγε ἄλλα. Καὶ σὲ τέλος,
σὰ δὲ συμφωνούσανε στὴν ἀφορμὴ τῆς ἀποτυχίας, γυρ-
ίζει ὁ κοματάρχης του καὶ τῷ λέει σοβαρώτατα

- Σὲ ὄλ' αὐτὰ ξέρεις ποιὸς φταίει;
- Ποιός;
- Φταίει τὸ Πόλιτευμα...
- Τὸ Πόλιτευμα;

στὸν Πατριάρχη γιὰ τὸ Δεσπότη. Ἐγραφε πὼς ὁ
κληρὸς ἦταν διεφθαρμένος (τὸ εἶχε ἀκούσει ἀπὸ τὸ
δάσκαλο γιὰ τὰ παιδιὰ), πὼς ὁ Δεσπότης τὸν ἐπι-
ανε ἢ ζάλη ἀπάνα στὴν λειτουργία κ' ἔλεγε τοῦ
Πατριάρχου νὰ μὴ πιστεύῃ τὸ Δεσπότη καὶ τίς ὑπο-
γραφὰς τῶν πρόκριτων ὅτι εἶναι καλός, αὐτοὶ τοῦ ρί-
χνουν μ' αὐτὰ ἀστάχτη στὰ μάτια, παρὰ νὰ
στεῖλῃ ἕναν ἕξαρχο γιὰ νὰ ζετάξῃ καὶ νὰ μάθῃ.

Οἱ παπαδες ὅπου τὸν ἄκουαν ἔφρανοι γίνονταν.
Τοὺς ἔβγανε τ' ἀπλута σὲ δρόμο. Ἐναν ποῦ ἦταν
ὀλίγο μαῦρος τὸν ἔλεγε «κουνάβι», ἄλλον «Παπα-
τρέχα», γιὰτὶ ἕνα τόχον σὲ διάβασμα καὶ σὲ περ-
πάτημα, δὲν σκάμπαζε κ' ἀπὸ γράμματα εἶχε μιά
φωνάρα ποῦ σῆπερνε τ' αὐτιά στὴν ἐκκλησιὰ ὅλο
ἔλεγε, εἰσώδοντα, κεκραγόντα καὶ λέγοντα· ποῦ τὸν
βρίσκει μιά μέρα ὁ Γιώργης καὶ τοῦ λέει: δὲ λὲς κά-
νε: βοῶντα, κεκραγόντα καὶ τρέχοντα, νὰ ταιριάζει κα-
λύτερα;

Μὲ τούτα καὶ μὲ κείνα πέρασαν οἱ ὥρες, ἐφου-
γαν οἱ μέρες κ' ὅλο ἐφουγαν καὶ τὰ πράματα σὲ
σπίτι. Τὸ στομάχι γόρευε νὰ φαῖ. Τὰ κεραμιδιὰ
λίγο λίγο ἀφῆναν τὴ βροχὴ νὰ μπαίῃ μέσα κ' ὁ
Γιώργης ἔφερε τὸ κατοικίδιο του σὲ κατώγι, μαζί μὲ
τὴ γριά. Κανεὶς δὲν κατάλαβε ἀκόμα γιὰτὶ κρέμασε
μιά σημαία μαῦρη σὲ παραθύρι. Τὰ βράδια μὲ τὸ

— Βεβαίως, γιὰτὶ ἂν εἶχαμε καλύτερο Πο-
λίτευμα θὰ μπορούσες τοῦ λόγου σου νὰ δώσεις μιά
θέση καλὴ στὸν κουμπάρο τὸ Γεώργη, ἢ νὰ βγάλεις
τὸ Γεώργη ἀπὸ τὴ φυλακὴ ἢ νὰ κρέμασεις τὸν Κώ-
στα ποῦ μὰς πολέμαε λυσοσάμενα. Μὰ μὲ τέτιο
βρομοπόλιτευμα πὼ γόρευε σήμερὰ δένονται τὰ χέ-
ρια σου κ' ἔτσι μένεις ὄξω ἀπὸ τὴ Βουλῆ...

Θαφροῦσα, μπορούσε αὐτὰ τὰ χρυσόλογα νὰ μεί-
νουν καὶ δίχως σκόμια.

Ἡ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Ζητᾶει νὰ διορθώσι τὸν Κανονισμὸ τῆς Βουλῆς, νὰν
τὸν κάνει λιγώτερο Ρωμαίικο, γιὰτὶ μὲ τὸν κανο-
νισμὸ ποῦ κυβερνεῖται τώρα ἡ Βουλὴ μὰς εἶδαμε σὲ τί
χάλια κατάντησε.

Καὶ πρῶτα πρῶτα, λένε, θὰ ζητήσῃ νὰ δριστεῖ
πὸση ὥρα θᾶχει δικαίωμα νὰ μιλάει ὁ κάθε βουλευ-
τεὺς, κ' ἔτσι θὰ γκρεμίσει τὸ πρῶτο ταμπουρι, καὶ
τὸ πρῶτο γερὸ, τῆς ἀδιάντροπης κωλοσυγγίας. Οἱ πα-
τριῶτες φωνάζουσι πὼς τέτιος περιορισμὸς εἶναι ἀντι-
συνταγματικός γιὰτὶ χαντακάνεται μ' αὐτὸν ἀῆ
ἐλευθερία τοῦ λόγου. Αὐτὰ δὲν οἱ πατριῶτες, μὰ
ὅσοι δὲν ἔχουν τὸν πατριωτισμὸ γιὰ ἐπάγγελμα πα-
ραδέχονται ὅτι καιρὸς πιά νὰ περιοριστεῖ ἡ «ἐλευ-
θερία» αὐτὴ γιὰ νὰ λείψουν καὶ τὰ ρεζιλίτικα ποῦ
γενήκανε στὴ Βουλὴ ὅταν εἴτανε νὰ ψηφιστεῖ τὸ νο-
μοσκέδιο γιὰ τοὺς στρατ. βουλευτάδες. Ὁ Μαρα-
θῆνιος δρόμος τοῦ λόγου καλὸ εἶναι νὰ καταργηθεῖ,
καὶ νὰ μείνει μόνον ὁ δρόμος μὲ τὰ ἑκατὸ μέτρα,
ἀφοῦ καὶ μ' αὐτὸν μπορεῖ νὰ θριαβεύσει ὁ ἀληθινὸς
ρότορας.

Κ' ἕνα ἄλλο πρέπει νὰ γίνει ἀκόμα νὰ βρεθεῖ
τρόπος νὰ περιοριστοῦν, ἂν ὄχι καὶ νὰ λείψουν ὄλω-
δίόλου, οἱ ἀπανωτὲς ἐνοστάδες ἀπαρτίας, ὅσο κ' ἂν
πρόκειται νὰ δυσχεραίνουσι μερικὸι ἔθνηκοι πατέρες
ποῦ δὲν ξέρουσι νὰ κάνοῦνε μέσα στὴ Βουλὴ ἄλλη
δουλειὰ ἀπ' αὐτήνα. Νὰ δοῦμε ὅμως ἂν ὁ κ. Θεο-
τόκης θὰ ἐπιμένει σ' ὄλ' αὐτὰ ἢ ἂν θὰ ὑποχωρήσει καὶ
πάλι στὴν πρώτη κοινοβουλευτικὴ φουρτούνα.

ΕΙΗΛΑΝ

καὶ τοῦ Μαρτσούκα νὰ κάνει μιά πρόποση σὲ δη-
μοσιογραφικὸ τραπέζι τῆς Κηφισίας. Κι' ὁ Μαρτσού-
κας ποῦ δὲ χαλνᾶει ποτὲ τὸ χατήρι κανενὸς σηκώ-
θηκε καὶ τοὺς εἶπε τὰ δυὸ αὐτὰ χτυπητὰ λόγια·

Ξιγγοκέρι μέσα σὲ κατῶγι φαίνονταν σὰ ζουδιό κη-
λου κόσμου. Αὐτὸς σὲ μιά γωνιὰ γεμάτος συλλογὴ κ'
ἡ γριά ἢ μάνα του στὴν ἄλλη κώχη κουβαριασμένη
σὰν κἀβουρας.

Τὸ χειμῶνα πῆθανε ἡ μάνα του· αὐτὸς ἔλεγε
γελῶντας ὅτι τὴν ἐπνιξε ποιὸς ξέρις κιάλας. Ἀπὸ
τότες δὲ φαίνονταν συχνὰ ὄξω. Τὸ σπῖτι ἔρημο, στοὺς
μῶλους τῶν τοίχων καὶ στὰ τσακιά οἱ κουκουβά-
γιες λαλοῦσαν κ' οἱ μαῦρες φάσσες εἶχαν τίς φωλιές
τους. Ἡ σημαία παραδέρνε στὸν ἀγέρα ἀπὸ τὸ πα-
ραθύρι καὶ τὰ νερά τοῦ βουρὸ ποτὲ καὶ ποτὲ ἀνατρι-
χίζαν κάτω ἀπὸ τὰ θεριεμένα καὶ ψηλὰ χορτάρια.
Πολλὲς βραδιὲς εἶχε ἰδεῖ νὰ βγαίνουν ἀπὸ μέσα ἀ-
σκέρι ἀνθρώποι κ' ὅλο νὰ βγαίνουν, νὰ φύγουν ὄξω
καὶ πάλι νὰ μπαίνουν. Κάθονταν καὶ τοὺς κοίταζε
πολλὴ ὥρα τὸ βράδι καὶ μιά φορά τὸν βρῆκε τὸ
πουρνὸ ἀκουμπημένονε στὸν τοῖχο νὰ βλέπει μέσα σὲ
πράσινο νερό. Συχνὰ τοῦ ἤρχονταν στὴ γνῶμη πολλα
πράματα καὶ κάθονταν μοναχὸς νὰ τὰ ξεδιαλύσει.
Ἐφερνε σὲ νοῦ τὴν πεθαμένη τὴ μάνα του· τί ἐλε-
εἰνά ποῦ ξεψύχησε καὶ κατόπι τὸν πατέρα του καὶ
τὴν κατάστασιν του ποῦ ἔχασε κ' ἰδὼ σταματοῦσε
λιγάκι κ' ἡ συλλογὴ του ἔπαιρνε ἕναν καθήφορο κ'
ἔλεγε: τί μ' ἤθελε καὶ μ' ἔκαμε ὁ πατέρας μου; τί
τοῦ χρώσταγα νὰ μὲ ρίξει στὰ βάσανα; Κι' ἀφαιρε-

— Ὁ Ἑλληνισμὸς σὰς εὐκεταὶ νὰ βάλῃτε μυαλό!
Τὰ λόγι' αὐτὰ σκεπάσανε ὅλους τοὺς πηχιάρη-
κους κ' ἀεροφουσκωμένους λόγους ποῦ βγάλανε οἱ ἄλ-
λοι φημεριδογράφοι, ποῦ καταφίρανε τὸ μεγάλο θά-
μα νὰ μιλάνε ὥρες καὶ ὥρες χωρὶς νὰ λένε τίποτα.

Ἡ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

Ζητοῦσε τίς πράλλες ἕναν ποιητὴ νὰ ὑμνήσει τοὺς
Ὀλυμπιονίκους κ' ὁ ποιητὴς βρέθηκε, καὶ τέτιος μὰ-
λιστα, ὅταν τὸν κ. Φ. Παναῆ, τὸ Σαμιώτη ποιητὴ,
ποῦ κοντὰ στ' ἄλλα ἀπόλαψε καὶ τὴν τιμὴ νὰν
τοῦ τυπώσει ὁ Μαρασλῆς τὰ ποιήματά του σὲ τόμο
ὀκαδιάρικο.

Ὁ κ. Παναῆς λοιπὸ γιὰ νὰ ἐκανοποιήσῃ τὴν
«Ἀκρόπολη» ἐβγαλε σὲ Ζάππειο ἕνα τρομερὸ ποιή-
μα μπροστὰ στοὺς ξένους Ὀλυμπιονίκους καὶ τόσο
τοὺς ἐνθουσίασε ποῦ οἱ ξένοι τὸν ἐσηκώσανε στὰ χέ-
ρια τους. Ἀδιάφορο τώρα ἂν κανένας ξένος δὲν κα-
ταλάβαινε ἀπὸ Ρωμαίικα· τὸ σπουδαῖο εἶναι ποῦ
ἐνθουσιασθήκανε· κ' αὐτὸ θὰ πεῖ ποίηση, νὰ σ' ἐν-
θουσιάζει δίχως νὰν τὴν καταλαβαίνει. Κι' αὐτὸ τὸ
κατάφερε ὁ κ. Παναῆς καὶ τὸ καταφέρνει πάντα.

Μ' ΑΥΤΟ

τὸ κακὸ ποῦ γίνεται σήμερὰ στὴ Βουλὴ πᾶσι νὰ πι-
στέψῃ κανεὶς πὼς ὅλες οἱ τελευταῖες Ἐκλογὲς εἶ-
ναι ἀμαρτωλὲς καὶ σὲ καμιά ἐπαρχία δὲ φάνηκε ἢ
περίφημη Λαϊκὴ θέλησι, ἀφοῦ ὅλες πάνου κάτου οἱ
ἐκλογὲς ἐνεργηθήκανε — ἔτσι τοῦλάχιστο λένε οἱ χα-
μένοι μὲ τρομοκρατία.

Δὲν ξέρουμε τί θ' ἀποφασίσει γι' αὐτὲς ἡ Βου-
λὴ, καὶ μάλιστα γιὰ δυὸ τρεῖς ποῦ καταγγέλλουν-
ται ἐπίσημα ἀπὸ τοὺς δικαστικούς ἀντιπρόσωπους —
ἡ ἐκλογὴ λ. χ. Σάμης μὲ τὸ ληστοφυγὸδικο Κου-
νάδη καὶ ἡ ἐκλογὴ Περχίας τῆς Τήνου μὲ τὸν κ.
Βιτέλη της — μὰ ὅ,τι κ' ἂν ἀποφασίσει, τὸ κακὸ δὲ
γιατρεύεται γιὰτ' εἶναι βαθιὰ ριζωμένον στὴ Ρωμῆ-
ικὴ ψυχὴ καὶ γαγγραινιάσε πιά.

Ὁ μακαρίτης ὁ Κολοκοτρώνης, ὁ Φαλιζ, συνή-
θειζε νὰ τυπώνει στερεότυπα τίς παραμονὲς καθὲ ἐκ-
λογῆς σὺς ἐφημερίδες τὸ ἀκόλουθο δίστιχό του·

Ἄν γίνουσι εἰς τὸ Κράτος ἐλευθέρ' ἐκλογαί.
θὰ λείψουσι καὶ αἱ δέκα τοῦ Φεραῶ πηληγαί,

μὰ κανένας δὲν τὸν ἀκούγε. Βρέθηκε μάλιστα κά-

μένος κατόπι φανταζόνταν ποῦ θὰ ἦταν, ἂν δὲ γεν-
νιούσαν, κ' ἤβρισκε ὅτι πάλι καλά θὰ ἦταν. Καὶ
θάρρεβε πὼς γλίπτει τὴν ἀνυπαρξία κείνη σὰν ὄνειρο
μπροστὰ νὰ ζετυλιγεταὶ κ' αὐτὸς κάπου ἐκεῖ ἀνάμε-
σα σὰν ἕνα μηδὲν ν' ἀνακατῶνεται, πάντα ἐλεύτε-
ρος, χωρὶς νὰ στριμῶνεται πουθενά καὶ τότες τὸ μά-
τι του καρφώνονταν στὸν ἀέρα ἀόριστα κ' ἔδεικ,
ἀκούνητο καὶ θολό. Κι' ἔξαφνα πῆδαε σὰ νὰ ἔπε-
φε σὲ καινούργιον ἀέρα ἀπὸ κάποια μεθυστικὴ ἀ-
τμὸσφαιρα καὶ περπατοῦσε μέσα στὸ σπῖτι μὲ τὸ κε-
ρὶ στὸ χέρι κ' ἄνοιγε ντουλάπια καὶ κοίταε ὄλα τὰ
πλιόνια νὰ ἰδεῖ μὴν ἀστόχησε τίποτες καὶ τὰ πα-
τήματα ποῦ ἀχοῦσαν ξερὰ ξερὰ τὸν φόβιζαν καὶ τὸν
τρόμαζαν καὶ τοῦ φαίνονταν πὼς κάποιος ἦταν ἀπὸ
πίσω του ποῦ γέλαε μ' αὐτὸν καὶ τὸν περιπαίζε καὶ
χτύπαε τὰ χέρια καὶ τὸν μούντζωνε κρυφά. Μὰ δὲν
τρόμαε νὰ γυρῇ νὰ κοιτάξῃ. Καὶ θάρρεβε πὼς ὁ
βίρος εἶχε ἐρθεῖ μέσα κ' ἔκανε νὰ κοιταχτεῖ.

Ἐῖχε καταντήσει ὁ μισὸς ἀπ' ὅ,τι ἦταν. Ὁξὼ
δὲν παραέβγαίνε. Τὴ νύχτα δὲν κοιμοῦνταν. Πολλὲς
φορὲς πήγαινε σὲ παρακλήσι κοντὰ σὲ σπῖτι του,
στὴν Ἀν-Μαρίνα. ἤβρισκε τὸ κλειδί, ἄνοιγε κ' ἐμ-
παινε μέσα. Κάτω ἦταν ὁ λάκκος κ' ἔφερε τ' ἀντι-
βοῦτσοματα τῶν σκυλιῶν ποῦ ἀλύχταγαν καὶ τοῦ ἄ-
γέρα ποῦ χώνευε καὶ χάνονταν σιγὰ-σιγὰ μέσα σὲ

πιος κάποτε νάν του τό αναποδογυρίσει και νά γράφει.

Εά λείψουν και αι δέκα του Φραζώ πληγαί
θά γίνουν εις τό Κράτος ελεύθερ' εκλογαί.

Και φαίνεται πως ο δεύτερος είχε περισσότερο δικαιο. Σ' αυτό τουλάχιστο τό συμπέρασμα φτάνει όποιος κοιτάζει με προσοχή ό,τι γίνεται σήμερα στη Βουλή.

ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ

δώσανε τόν καλύτερο χαρακτηρισμό στη «Δουκίσσα των Αθηνών» του Ραγκαβή, τήν είπαν *ξυλοπόδαρη τραγωδία*. Μά αξίζει νά τό χαρείτε άλάκαίρο τό τηλεγράφημα πουστειλε κάποιος από τό Βερολίνο και πού τό δημοσίεψανε όλες πάνου κάτω οι Αθηναϊκές φημερίδες τήν περασμένη Τρίτη.

«Αί εφημερίδες, λείε τό τηλεγράφημα, κρίνουσαι τήν παράστασι τής «Δουκίσσης Αθηνών» του κ. Ραγκαβή λέγουν ό,τι ή γλώσσα της είναι μακαρονική, νόθος, εξεζητημένη, σχολαστική και ό,τι οι ήθοποιοί ήδυνάτουν νά σώσουν τήν ξυλοπόδαρη αυτήν τραγωδιάν».

Μην ξεχνάτε ό,τι ή «Επιτροπή των Ολυμπιακών αγώνων» διάλεξε τήν ξυλοπόδαρη τραγωδία του κ. Κλαίοντος για νά θαμπώσει τους ξένους πού ήρθανε στην Αθήνα για τους αγώνες. Και τους θαμπωσε.

— Τό τηλεγράφημα από τό Βερολίνο για τή «Δουκίσσα των Αθηνών» χαρακτηρίστηκε από τήν «Εσπερινή» λιβελλος, κ' εκείνος πού τόστειλε είναι, λείε, συκοφάντης και πολεμίας τόν κ. Ραγκαβή γιατί δέν του δίνει τή θέση του Γεν. Προξένου στο Βερολίνο!

— Φανταστήτε, νά σέ βρύνουε συκοφάντη γιατί λές μια μεγάλη αλήθεια, πως ή «Δουκίσσα» του Ραγκαβή είναι ξυλοπόδαρη τραγωδία! Η «Εσπερινή» φοβερίζει κιόλας πως θάν τόν κάνει ανάγνωσμα τόν κύριο πού έστειλε τό τηλεγράφημα αυτό εδιά νά μάθει ό κόσμος τί κρύπτεται έπισθεν αυτών των γεγονότων, σά νά μην ξέρει τάχατες ό κόσμος ό,τι έπισθεν αυτών των γεγονότων κρύπτεται ή άμυαλοσύνη του Αθηναϊκού τύπου.

— Ακόμα δέ δίδηκε ο κερξς για τό Γυμναστικό Σκολεϊό, κι άρχισε ο κερξς στις φημερίδες σέ ποιο μέρος πρέπει νά ήρθει.

— Άλλος προτείνει τό Τουρκοβούνι, άλλος πίσω από τό Στάδιο, άλλος τό Γουδι, όπου δηλ ό καθένας έχει δικά του ή φιλικά του οικόπεδα. Πατριωτικές φροντίδες λέγονται ό! αυτά και νά τό ξέρετε.

καδι του λάκκου. Έβγαίνε τότες όζω στ' άλώνι και του φαίνονταν πως χάλναε ο χορός των ζωτικών πού πήδαγαν στο παλιάλωνο. Και πάλε έμπαινε μέσα. Κοίταε τριγύρο κ' οι άγιοι τόν τήραγαν μ' άγριο μάτι μέσα στη θαμπή φέξη των κοντιλιών πού σπιθόβόλαγαν κ' έτριζαν γιατί τέλειανε τό λάδι. Ακόμα ανάδινε ή μυρουδιά από τό θυμίαμα και τό κονοστάσι φαίνονταν πως ταραζέται από τό τρεμόσθησμα των καντιλιών. Τόν έπιανε φόβος κ' έτρεχε όζω ίσια στο σπίτι. κ' έπεφτε στο σιάδι ως τό πρωϊ ακούνητος.

Με τέτια ζωή δέ βασταζε πολύ, δέ μόρεσε ν' αποβγάλει τό χειμώνα. Τό Φλεβάρη μια μέρα κα τσουλωμένη καθονταν έρημος στην αύλή. Δέν είχε φάει από δυό μέρες και δέν ήθελε νά φάει. Συλλογιούνταν κάτι πράματα πού δέν μπορούσε νά καταλάβει. Παράξενο πράμα πως βρισκόνταν πάλε μοναχός. Πήγε νά κοιταχτεί στο νερό κ' είδε τόν έαυτο του βαθιά χωμένο, μέσα στον βάλτο. Του ήρθε νά τόν βγάλει από εκεί μέσα κ' έσκυψε, μά είδε ό,τι ο έαυτός του μεγάλωνε και τόν κοίταε άγρια. Κάπια σάπια χορταρήσια καλάμια στέκονταν στις άκρες. Τά φύκια πρασίνιζαν γιαλιστερά στους τοίχους. Τό νερό μαυροπράσινο, θλιβερό, ακούνητο. Λές κ' ήταν μια λίμνη δάκρια, παλιά, σαπισμένα σαν δυστυχι-

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΠΡΩΤΟΜΑΘΗΤΗ

ΑΘΡΩΠΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ*

Θά κατορθώναμε μάλιστα νά ζήσουμε με μοναχά πρωτόπλαστη ούσια, γιατί μαζί με τό άζωτο έχει και κάρβουνο και υδρογόνο, και με άφτά τά συστατικά, βοηθώντας και μερικά όρυχτά. θά μπορούσαμε ίσως νά ξαναενώνουμε όλο μας τό αίμα και νά συντηρούμε κάθε μέρος του κορμιού μας. Μά, καθώς θά μάθετε κατόπι, άφτός ο τρόπος δέν είναι οικονομικός μήτε φρόνιμος. Κόλλα, ζάχαρη, πάχος, κλιούνε κάρβουνο κ' υδρογόνο δίχως άζωτο και λοιπόν άν είναι νά ζήσουμε με άφτά, ανάγκη ν' ανακατέψουμε μαζί τους και λίγη πρωτόπλαστη ούσια.

50. Απ' άφτίς τίς θρεπτικές ούσιες, ά δέ λογαριάσουμε τά όρυχτά, ή μόνη άληθινά πού λιώνει κι' έφκολα περνάει ψιλές μεμπράνες είναι ή ζάχαρη (πού ύπάρχει πολλών λογιών, δηλαδή ζαχαροκάλαμο, σταφύλι, κτλ.). Πάρε άσπραδι άβγοϋ ή όρρό από αίμα ή κρέας ή κλωστήνη ή λίγη κόλλα, βρασμένη ή άβραστη, ή λίγο λάδι ή πάχος, και βαζοντάς το μέσα σέ φούσκα βούτηξε τή φούσκα μέσα σέ άγνύ νερό. θά δεις πως τίποτα δέν περνάει τή φούσκα και δέν ανακατέβεται με τό νερό απ' όζω, όπως περνάει ή ζάχαρη και τό άλάτι. Απαράλλαχτα και κρέας ή κόλλα ή πάχος μέσα στο θρεπτικό άβλακι ποτές δέ θά περνούσε τή μεμπράνα πού χωρίζει τό έσωτερικό του άβλακιού από τό έσωτερικό των τριχωπών, κι' έτσι, εξόν άν αλλάζανε με κανέναν τρόπο, άφτά θάμεναν άχρηστα ως θροφή, γιατί όσο ή θροφή βρίσκεται μέσα στο θρεπτικό άβλακι, καθαρό βρίσκεται όζω από τό κορμί. μέσα στο κορμί άληθινά δέ βρίσκεται εξόν σά μπει μέσα στο αίμα.

Επειτα με τά φαγώσιμά μας είναι ανακατωμένα ένα σωρό πράματα πού δέν είναι θρεπτικά καθόλου. Τά θρόφιμά μας είναι τυλιγμένα, νά πούμε, μέσα σέ κάθε λογής κουτιά, πού τό μεγαλύτερό τους μέρος είναι άχρηστο ως θροφή, καθώς είναι άχρηστο τό κουτί ή τό χαρτί όπου τυλιγεις μέσα ζαχαρχάτα. Τά θρόφιμα πρέπει με λιώσιμο νά βγούνε μέσα απ' άφτά τά κουτιά.

Τά ζουμιά λοιπόν τά ξελαγαρισμένα από τίς βελανιδες πού είπαμε λιώνουν τά θρόφιμα και τά βγάζουν από τά τυλίγματά τους, τά δουλεύουν με τρόπο πού νά χρησιμέβουνε στο αίμα, άφροντας πίσω τά τυλίγματα, πού ως περιττά φέβγουν από τό θρεπτικό άβλακι χωρίς νά μπουνε μέσα στο αίμα και λοιπόν χωρίς νά γίνουνε μέρος του κορμιού.

Αφτό τό δουλέμα και λιώσιμο των θρόφιμων είναι ό,τι λέμε *Χώνωση*.

* Κοίταξε φύλλα 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 194 και 195.

σμένων και άδικημένων. Έσκυψε ακόμα ως πού άγγιζε. Τό νερό ταραχτήκε σέ γύρους άπαλους και τό μούτρο του χάθηκε. Γύρισε τανάσκελα. Κοίταξε τό σπίτι, ρέπια και χάρβαλο, στόματα άνοιχτά και μάτια άβασα. Κοίταξε στη γωνιά τής θύρας, έρημα, ή γριά δέν ήταν εκεί. Αύτός μοναχός, ξένος σέ όλα. Τί γυρεύει εδώ; Μια πέτρα έπεσε στο βιρό. τό νερό ανατρίχιασε. Μοναχά αυτό ήταν κοντά του. όλα τόν άφησαν, κι' αυτός τάφηκε όλα... Πόσα πετσιά είχε άργάσει αυτός ο βιρός. Πόσα πετσιά, όλα ξένα! Ας άργάσει κ' ένα δικό του με τά ξένα δάκρια. Ίσως θά ξεπλερώνονταν. Μόλις μόρεσε νά κουνηθεί. Τά καλάμια πατημένα έτριξαν και τό νερό αναταράχτηκε κι' άχρησε, έγεινε θολό, όλο λάσπη και βάλτο.

Τήν άλλη μέρα έθαψαν τό Γιώρη Στάμο. Τό «κουνάβι» κι' ο «Παπατρέχας» δέ βλόγησαν τόν τάφο του. Ο Λία Γύφτος κράταε τό σταυρό και βάσταε ίσο στο δάσκαλο πού έψελνε. Τόν παράχωσαν σέ μια άκρη και τόν έφαγε τό χώμα, τόν είχε φάει όμως πριν ο πράσινος βιρός.

ΜΗΤΗΣ ΚΑΛΑΜΑΣ

Τά θρόφιμα δουλεύονται. Άλλο σέ άλλο μέρος του θρεπτικού άβλακιού.

Τό σάλιο έχει θιαμαστή δύναμη ν' αλλάζει τήν κόλλα σέ ζάχαρη. Βάλε στο στόμα σου μια μπουκαβραστή κόλλα, πού είναι πηχτή ζυμαρένια άνούστα και πού κολνέ, και κράτησε τή μέσα στο στόμα σου λίγες στιγμές. θά δεις πως θά γίνει άριά, νερούλη, και γλυκιά, γιατί ή κόλλα αλλάζει και γίνεται ζάχαρη. Η ζάχαρη όμως, τό ξέρετε, έφκολα περνάει μεμπράνες, ενώ ή κόλλα όχι.

Τό γαστρικό ζουμί του σπασμαχιού δέ δουλέβει τόσα πολύ τήν κόλλα, όμως σάντομα λιώνει κάθε πρωτόπλαστη ούσια.

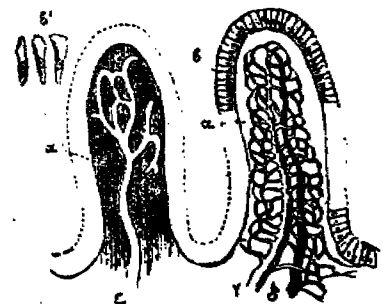
Αν πάρεις ένα κομάτι βραστό, τό βάλεις μέσα σέ λίγο γαστρικό ζουμί, και τό ανακάτεμα τά κρατήσεις ζεστό, τό κρέας σέ λίγη ώρα σιγά σιγά θά γίνει άφαντο. Ολη ή πρωτόπλαστη ούσια θά λιώσει, και δέ θά μείνουν παρά οι φλούδες τής πρωτείνιας κλωστής και τό πάχος. Θά έχεις λιώσιμα κρεατιού, λιώσιμο πού—πράμα παράξενο—έφκολα περνάει μεμπράνα και λοιπόν είναι έτοιμο νά μπει στο αίμα.

Τό παγκρεατικό ζουμί και τό ζουμί τό ξελαγαρισμένο από τ' άντερα δουλέβουν τήν κόλλα με τόν ίδιο τρόπο όπως τό σάλιο, μά δουλέβουν και τά πρωτοπλάσματα άπάνου κάτω όπως τά δουλέβει τό γαστρικό ζουμί.

51. Η χολή και τό παγκρεατικό ζουμί δουλεύουνε συτροφικά τό πάχος με πολύ περίεργο τρόπο.

Ξέρεις πως ά βάλεις μαζί λάδι και νερό, μπαρείς ίσως νάν τ' ανακατέψεις άρκετά κουνώντας τα δυνατά, μά πως μόλις σταματήσεις ξαναχωρίζονται και τό λάδι κολυμπάει στην άπανωσιά. Αν όμως άνακατέψεις λάδι με παγκρεατικό ζουμί και χολή, τό λάδι δέ χωρίζεται. Γίνεται ένα είδος άνακατεμα σαν άφρόγαλα, και θά περάσει ώρα πριν άναβεί τό λάδι στην άπανωσιά. Τό γάλα, καθώς ξέρετε, έχει πάχος, τό πάχος πού λέμε βούτυρο. κι' αν παρατηρήσεις γάλα με μικροσκοπί, θά δεις πως τό πάχος είναι χωρισμένο σέ μικρούτσικες μικρούτσικες σταλαματιές. Τό ίδιο, αν ανακατέψεις παγκρεατικό ζουμί και χολή με λάδι ή βούτυρο ή άλλης λογής πάχος, θά δεις, σαν τό ξετάσεις με μικροσκοπί, πως χωρίστηκε τό πάχος σέ πολύ μικρούτσικες σταλαματιές. Πιός είναι ο σκοπός άφτής τής δουλειας;

Αν ξετάσεις τό έσωτερικό του μικράντερου κάπιου ζώου, θά δεις πως δέν είναι γλυστό και γιαλιστερό όπως τό έξωτερικό του, παρά βελουδατό. Ο λόγος είναι γιατί ή μυζένια του μεμπράνα είναι παντοίως καταφορτωμένη κάτι σαν μαρφάνια, σά γλωσσίστες κρεμασμένες έσωτερικά. Οι γλωσσίστες άφτίς λέγονται *Μαλλοί*. Μιάζον άρκετά τίς ρώγες του πετσιού (Αχν. 15), κ' φανταστήτε όλο τό ζωπέτσι ξεγδαρμένο εξόν τήν κατινή σειρά των κελλιών (δ), κι' ά φανταστήτε και τήν ίδια τή ρώγα τραβηγμένη όζω πολύ. Τό άγνάρι 18 δείχνει τήν κατασκευή του

Αχν. 18

Μισοκυμαρικά είκόνα δειό Μαλλών των Μικράντερων
α. Ούσια Μαλλού
β. Έπιθήλι. Μερικά του κελλιό βγάλμένα φνίνονται στο β γ.δ. Αρτηρία και Φλέβα με τό τριχωπό τους δίχτι πού τριγυρίζει και κρούει τό ε
ε. Γαλατοθήκη στη μέση Μαλλού. Στη ρίζα της κλαδώνει σέ δίχτι Γαλατόσταμνα

μαλλού. Τό έπιθήλι (β), όπως βλέπετε, είναι από μια μοναχά σειρά κελλιό. Από κάτω του, όπως στη ρώγα του πετσιού, έχουμε δίχτι από τριχωπές γιομάτες αίμα, πού για έφκολία φαινούνται στο δεξί κομάτι του άχναριού μονάχα. Όμως εξόν τίς τριχωπές τίς με αίμα, κάθε μαλλός έχει ό,τι δέν είδαμε στη ρώγα του πετσιού, δηλαδή έχει και μια άλλη τριχωπή (πού για έφκολία τήν άχναρίσαμε στο άριστερό

μονάχα κομμάτι του μαλλοῦ), τριχωπὴ δίχως αἷμα, ἀνεξάρτητη ἀπὸ ἀρτηρία ἢ φλέβα, καὶ ποὺ ἀρχίζει μέσα στὸ μαλλό. Ἀπὸ εἶναι Γαλατοθήκη. Γιὰ ἀφτίς δὲν εἶπαμε τίποτα ὡς τώρα.

Στὰ περισσότερα μέρη τοῦ κορμιοῦ, χωρὶα ἀπὸ τίς τριχωπὲς τίς μὲ αἷμα βρίσκουμε καὶ κάτι στενὰ ποὺ μιάζουσι πολὺ σὰν τριχωπὲς, εἶδον ποὺ κλιούν ἕνα ἄχρωμο ὄγρο, κι' ὄχι αἷμα καὶ ποὺ δὲν εἶναι κλαδιά ἄλλων μεγάλων σταμνίων σὰν τίς ἀρτηρίες. Φαίνονται σὰ ν' ἀρχίζουν στὸ ἴδιο μέρος ὅπου καὶ βρίσκονται, ὅπως οἱ ρίζες φυτοῦ μέσα στὸ χῶμα. Μὰ ἂν κι' ἀλλιώτικα ἀπὸ τριχωπὲς μὲ τὸ καὶ μὴν εἶναι κλαδιά μεγάλων κορμιῶν, τοὺς μιάζουσι ἕμως κατὰ τοῦτο, πῶς σμίγοντας φτιάκουσι μεγαλύτερους κορμούς ἀνάλογους μὲ τίς φλέβες καὶ πῶς τὸ ἄχρωμό τους ὄγρο τρέχει πρὸς ἀφτίους πῶς μεγαλύτερους κορμούς. Τὸ ἄχρωμό τους ὄγρο λέγεται Νύφη καὶ μιάζει πολὺ μὲ αἷμα δίχως κόκκινα μέρη. Τὰ ἴδια τὰ στενὰ λέγονται Νυφαικά.

Τὰ νυφαικά ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κορμιοῦ τέλος σμίγουμε σὲ μεγάλο κορμὸ ποὺ λέγεται Θωρακικό. Ἀγωγὸς καὶ ποὺ χύνεται μέσα στὶς μεγάλες φλέβες τοῦ σβέρκου, ὅπως φαίνεται στὸ Ἄχν. 6, Γθ, Νφ, Θα.

Πολλὰ ἀπὸ τὰ νυφαικά ξεκινούσιν ἀπὸ τοὺς μυρριόθιμους μαλλοὺς τοῦ ἀντέρου, ὅπου λέγονται Γαλατοθήκες (Ἄχν. 6, Γθ). Ἔτσι λοιπὸν γαλατοθήκες εἶναι ἐκεῖνα τὰ νυφαικά ποὺ τίς ρίζες τους τίς ἔχουμε μέσα στοὺς μαλλοὺς τοῦ ἀντέρου.

Μὰ τί ἔχει ὄλο τοῦτο νὰ κάνει μὲ τὴ χωνεψὴ τοῦ πάχους; Τὰ νυφαικά ποὺ ξεκινούσιν ἀπὸ τοὺς μαλλοὺς λέγονται γαλατοθήκες, γιατί σὰ γίνεται ἡ χωνεψὴ τὸ ὄγρο τους, ἀφτίς διάφανο καθὼς τῶν ἄλλων νυφαικῶν, εἶναι ἄσπρο σὰ γάλα. Γιατί εἶναι ἔτσι ἄσπρο καὶ σὰ γάλα; Γιατί εἶναι γιομάτο μικρούτσικα μέρη πάχους, ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἀντέρου. Εἶναι ἀπαράλλαχτα σὰν τὰ μικρούτσικα μέρη τοῦ χωρρίζεται τὸ πάχος μὲ τὴν ἐνέργεια τοῦ παγκριάτικου ζουμιῦ καὶ τῆς χολῆς. Τὸ ζέρουσι ἀφτί, γιατί ἂ δὲ φῶς πάχος, οἱ γαλατοθήκες δὲ γίνονται γαλατέμες. Κι' ἔταν ἀπὸ καμιά ἀφορμὴ ἀμποδιστεῖ τὸ παγκριάτικο ζουμι κι' ἡ χολὴ ἀπὸ τὸ νὰ φτάσουν ὡς στὸ ἀντερο, τότες φάγε ὄσ' ἴσως πάχος, δὲ θὰ μπεῖ ποτές μέσα στὶς γαλατοθήκες παρὰ θὰ μείνει κομμάτια κομμάτια μεγάλα μέσα στ' ἀντερα καὶ τέλος θὰ βγεῖ ὡς περιττὸ.

52. Λοιπὸν νὰ πῶρα τί γίνονται τὰ θρόφιμα.

Τὰ πάχητα ἢ χολῆ καὶ τὸ παγκριάτικο ζουμι καὶ λιανίζει σὲ μικρούτσικα κοματάκια. Τὰ κοματάκια—δὲν ξέρουσι καλά καλά πῶς—περνῶν τὸ ἐπιθήλι τοῦ μαλλοῦ καὶ μπαίνουσι μέσα στὶς γαλατοθήκες, ἀπὸ τίς γαλατοθήκες μπαίνουσι στὸ θωρακικὸ ἀγωγό, κι' ἀπὸ κεῖ στὴν κούφια φλέβα. Ἔτσι τὰ πάχητα κατανοῦν ὡς μέσα στὸ αἷμα.

Ἡ κόλλα γίνεται ζάχαρη μέσα στὸ στόμα ἀπὸ τὴν ἐνέργεια τοῦ σάλιου, καὶ μέσα στὸ ἀντερο ἀπὸ τὴν ἐνέργεια τοῦ παγκριάτικου ζουμιῦ. Ἡ ζάχαρη ὅμως ἐφοκλα περνᾷ μεμπράνες, κι' ἔτσι πέφτει μέσα στὶς αἱματινὲς τριχωπὲς ποὺ βρίσκονται σ' οὖς τοίχους τοῦ θρεφτικοῦ ἀβλακιοῦ. Ἔτσι ὅλη ἡ ζάχαρη ποὺ τρώμε, κι' ὅ,τι ἔχει χρῆσιμο ἢ κόλλα ποὺ τρώμε, μπαίνει μέσα στὸ αἷμα.

Τὰ πρωτοπλάσματα λιώνουσι μέσα στὸ στομάχι μὲ τὴν ἐνέργεια τοῦ γαστρικοῦ ζουμιῦ, κι' ὅ,τι περνᾷ στὸ στομάχι λιώνεται μέσα στὸ ἀντερο, καὶ λιώνεται μὲ τέτιον τρόπο ποὺ περνᾷ μεμπράνες. Ἔτσι τὰ πρωτοπλάσματα μπαίνουσι μέσα στὸ αἷμα.

Ἰσως μέρος τῆς ζάχαρης καὶ τῶν πρωτοπλάσμάτων μπαίνει καὶ μέσα στὶς γαλατοθήκες.

Τὰ ὄρυχτά λιώνονται ἢ μέσα στὸ στόμα ἢ μέσα στὸ στομάχι ἢ μέσα στὸ ἀντερο, ἀπ' ὅπου μπαίνουσι στὸ αἷμα.

Τὸ νερὸ μπαίνει στὸ αἷμα παντοῦ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς στὸ τέλος τοῦ θρεφτικοῦ ἀβλακιοῦ.

Ὅταν τρώμε ἕνα κομμάτι ψωμί, ἀφτί ἐνῶ τὸ μασοῦμε μέσα στὸ στόμα μας μουσκίσει κι' ἀνακατώνεται μὲ σάλιο. Μικρὸ μέρος τῆς κόλλας τοῦ ἔτσι γίνεται ζάχαρη, κι' ὀλόκληρο μαλακώνει καὶ χαλαρώνει. Σὰν κατεβεῖ στὸ στομάχι, μερικὰ του πρωτοπλάσματα τὰ λιώνει τὸ γαστρικὸ ζουμι καὶ μπαίνου-

νε στὸ αἷμα, καὶ τ' ἀπομεινάρια τοῦ ψωμιῦ γίνονται χυλὸς. Κατεβαίνουσι τότες στὸ ἀντερο, κι' ὅση κόλλα τοὺς μείνει τὴν ἀλλάζει τὸ παγκριάτικο ζουμι σὲ ζάχαρη, καὶ τότες ἢ τὴ ρουφῶν οἱ γαλατοθήκες ἢ πηγαίνει ἀμέσως στὸ αἷμα. Μέσα στὸ ἀντερο τ' ἀπομεινάρια τῶν πρωτοπλάσμάτων λιώνονται ὡς ποὺ πιά δὲ μείνουσι παρὰ τὰ τσόφλια τῆς θηκίτσας ὅπου ἡ κόλλα καὶ τὰ πρωτοπλάσματα εἶχαν ἀποθηκεφεῖ ἀπὸ τὸ σταρόφυτο ὅσα μεγάλωνε.

Ὅταν τρώμε κρέας, τὰ δόντια τὸ λιανίζουν καὶ τὰ σάλια τὸ μουσκίβουσι, μὰ ἄλλη ἀλλαγὴ δὲν παθαίνει μέσα στὸ στόμα. Μέσα στὸ στομάχι ὅμως τὰ πρωτοπλάσματα χέρι χέρι χάνονται μὲ τὴν ἐνέργεια τοῦ γαστρικοῦ ζουμιῦ. Τὰ κοματάκια μαλακώνουσι, οἱ ποντικίνες τους κλωστὲς στοῦν καὶ χωρίζονται καὶ τὸ πάχος, ξεφυλακισμένο ἀπὸ τίς θηκίτσες ὅπου τὸ εἶχε ἀποθηκεψέι τὸ βόδι ἢ τὸ ἀρνὶ σὰ ζοῦσε, λιώνεται ἀπὸ τὴ ζέστα τοῦ στομαχιοῦ καὶ κολυμπᾷ στὴν ἀπανωσιὰ τοῦ μαλακωμένου χυλοῦ τῆς μισοχωνεψῆς θροφῆς. Ἐκεῖ κάμπουσι καιρὸ τὸ κρέας τὸ κυλάει γύρω ὁ μαζέμος κι' ὁ ἀπλωμός τῶν ποντικίων τῶν στομαχικῶν τοίχων, καὶ χάνοντας ὅλη τὴν ὥρα πολὺ μέρος τῶν πρωτοπλάσμάτων του, τέλος ἀλλαγμένο σημαντικὰ στρυμώνεται μέσα στὸ ἀντερο. Ἐκεῖ ἡ χολὴ καὶ τὸ παγκριάτικο ζουμι λιανίζοντας τὸ πάχος ψιλὰ ψιλὰ ἀνακατέβουσι πάχος, λιανισμένο κρέας, ἀδια τσόφλια, ἀλάτια, νερὸ, κι' ἔτσι ὅλα μαζί κατανοῦσι σὰν πηχτὸ λερωμένο κιτρινωπὸ ἀφρόγαλα. Ἔπειτα μέσα στὸ ἀντερο ἡ χυλὸς ἀφτίς σ' ὄλο του τὸ δρόμο ζουλιέται μὲ τὸ μαζέμα τῶν ποντικίων τοίχων τοῦ ἀντέρου, κι' ὅ,τι ἔχει χρῆσιμο σιγὰ σιγὰ ρουφίται. Τὸ πάχος, σταλαματιὰ σταλαματιὰ, κοματάκια κοματάκια, πηγαίνει στὶς γαλατοθήκες κι' ἀπὸ κεῖ στὸ αἷμα. Τὰ πρωτοπλάσματα, λιώνοντας πάντα περισσότερο ὅσο ταξιδεύουσι μέσα στὸ ἀβλάκι, χώνονται σ' αἱματόσταμα ἢ γαλατοθήκες, καὶ τὸν ἴδιο δρόμο παίρουν τ' ἀλάτια καὶ τὸ νερὸ. Τέλος τὸ χωνεμένο κρέας μὲ χαμένη κάθε του θρεφτικὴ οὐσία καὶ μὴν ἔχοντας πιά τίποτα ἄλλο παρὰ ἄχωνεφτα τσόφλια ἢ ἴσως καὶ μερικὰ σπασμένα κοματάκια ποντικίνια κλωστὴ καὶ πάχος, πετιέται ὅζω ὡς ἄχρηστο πιά καὶ περιττὸ.

Ἔτσι κάθε θρόφιμο, ὄχι ποὺ ἀλλαγμένο κι' ἔχοντας κάθε του χρῆσιμο οὐσία, μπαίνει στὸ αἷμα εἴτε ἀμέσως εἴτε περνῶντας πρῶτα ἀπὸ γαλατόσταμα, ἐνῶ τ' ἀχρηστά του τσόφλια πειοῦνται ὅζω.

Ὅτα χωνεβουμε, τὸ αἷμα τρέχει πάντα τοὺς κλάδους τῆς ἀορτῆς διάμεσα τῶν μικρῶν ἀρτηριῶν καὶ τῶν τριχωπῶν τοῦ στομαχιοῦ καὶ τοῦ ἀντέρου, ἔπειτα τρέχει τοὺς κλάδους τῆς δίκωφης φλέβας, κι' ἔτσι διάμεσα τοῦ σικωτιοῦ πάει στὴν καρδιά. Καὶ τίς λίγες στιγμὲς ποὺ χασομερᾷ μέσα στὸ ἀντερο φορτῶνεται θρόφιμα ἀπὸ τὸ θρεφτικὸ ἀβλάκι, ὄλο πλουτίζοντας μὲ κάθε γύρο. Ὁ θωρακικὸς πάλι ἀγωγὸς χύνει σταλαματιὰ σταλαματιὰ μέσα στὶς μεγάλες φλέβες τοῦ σβέρκου τὸ πλοῦσι γαλατένιο ὄγρο ποὺ τοῦ φέρνουσι τὰ γαλατόσταμα ἀπὸ τὸ ἀντερο καὶ καθὼς τὸ αἷμα κατεβαίνοντας ἀπὸ τὸ σβέρκο στὴν καρδιά χύνεται μέσα στὸ στόμα τοῦ θωρακικοῦ ἀγωγοῦ, κατεβάζει μαζί του τὸ πλοῦσι ἐκεῖνο γαλατένιο ὄγρο, κι' ἡ καρδιά τὸ σκορπᾷ πάλι σὲ κάθε μέρος τοῦ κορμιοῦ.

Ἔτσι τὸ αἷμα θρέφεται ἀπ' ὅ,τι τρώμε, καὶ τὸ κορμὶ πάει ἀπὸ τὸ αἷμα.

ΜΕΡΟΣ ΟΓΔΟΟ

Ὡς τὸ αἷμα ξεκάνει τὰ περιττὰ

53. Μὰ ἂν τὸ αἷμα ἔτσι ὄλο πλουτίζεται μὲ οὐσίες, πρέπει κι' ὄλο νὰ ξεκάνει οὐσίες. Οἱ οὐσίες ὅμως ποὺ ξεκάνει δὲν εἶναι οἱ ἴδιες καθὼς ἐκεῖνες ποὺ χωνεβει. Ὅπως εἶπαμε, τὸ αἷμα εἶναι δαβλὶ γιὰ τὰ ποντικία, τὸ μαλὸ, καὶ τ' ἄλλα μέρη τοῦ κορμιοῦ. Ἀφτί καὶν αἷμα, δίνοντας ζέστα μὰ ὄχι φῶς. Ὅμως, καθὼς ἴσως μάθατε ἀπὸ τὴ Χημία, τὸ κάψιμο εἶναι ἀλλαγὴ, δὲν εἶναι καταστροφὴ μὲ κάψιμο τίποτα δὲ χάνεται. Ἄ λοιπὸν τὸ ποντικὶ καίει αἷμα, τὸ ἀλλάζει σὲ κάτι. Ἀφτί τὸ κάτι, ἀφοῦ κάηκε μὰ φο-

ρὰ, δὲ μπορεῖ νὰ ξανακαεῖ, καὶ πρέπει νὰν τὸ ξεκάνουμε.

Τί γίνεται λοιπὸν σὰν καίγεται τὸ κορμὶ ὅταν εἶναι ζωντανό;

Σὰς εἶπα πρὶν πῶς, ἂν πάρεις ἕνα κομμάτι κρέας ἢ λίγο αἷμα κι' ἂν τὸ ξεράνεις καὶ κάψεις, θὰ βρεῖς πῶς ἀλλάζει σὲ τέσερα πράματα, δηλαδὴ σὲ νερὸ, καρβουνικὸ ξυνὸ, ἀμμονία, σάχτη. Τὸ κορμὶ δηλαδὴ ἔχει συστατικὰ ἄζωτο, κάρβουνο, ὑδρογόνον, ὀξυγόνον μὲ θιάφι, φῶσφορο, καὶ μερικὰ ἄλλα στοιχεῖα. Λοιπὸν τὸ ἄζωτο καὶ τὸ ὑδρογόνον κάνουν ἀμμονία· τὸ ὑδρογόνον μὲ τὸ ὀξυγόνον τοῦ καψίματος κάνουν νερὸ· τὸ κάρβουνο κάνει καρβουνικὸ ξυνὸ· ὁ φῶσφορος, τὸ θιάφι, καὶ τ' ἄλλα στοιχεῖα κάνουν φωσφορικὸ ἀλάτι, θιαφικὸ ἀλάτι, κι' ἄλλα ἀλάτια.

(ἀκολουθεῖ)

ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ

Η ΑΛΥΣΣΙΔΙΤΣΑ

Καθούμασταν ἐγὼ κι' ἐκείνη στὸ ἀναπαυτικὸ ντιβανάκι. Ἄφωνα, βουβοί. Μία δελία ἐσφιγγε καὶ τῶν δυὸ τίς καρδιές.

Κάτι ἤθελε νὰ μοῦ πεῖ, κάτι ἤθελε νὰ ψιθυρῶσιν τὰ κερασῖνια χειλάκια της, σὰν γλυκόλογα ρωτικά, σὰν ξεχειλίσματα καρδιᾶς πλημμυρισμένης ἀπὸ τὸ θεῖο αἶσθημα. Αὐτὸ διάβαζα στὰ μάτια της. Αὐτὰ ζωγραφίζονταν στὶς κινήσεις της, τίς λίγα νεβρικές.

Ἐγὼ ἐνοιωθα πῶς κάτι ἤθελε νὰ ἐκφράσω. Κάτι νὰ πῶ γιὰ πρώτη βολά. Μὰ τί; Καλὰ-καλὰ δὲν καταλάβαινα τὸ τί ἤθελε νὰ πῶ. Μονάχα πῶς ἡ καρδιά μου κάτι ἔχει μέσα της καὶ θελεῖ νὰ ξεφράξει, αἰστανόμουν. Μονάχα πῶς ὁ βαθιὸς κόσμος, ὁ ἐσωτερικὸς, νὰ πῶμε, πάλευε μὲ τὸ νοῦ ποτε, καὶ ποτε μὲ τὴ γλώσσα, ποὺ δὲν τὸν ἄκουγε στὴν πιθυμιά του, στὴ διαταγὴ του. Ὁ νοῦς νίκαι τὴν καρδιά. Ἀλλοίμονο! Ἡμουν δυστυχής! Ὅπως δυστυχῆς κατὰ βαθὸς κ' ἐφτυχεῖς στὸ βερνίκωμα εἶναι ὄλο ὅσοι παρκαμερίζουσι ὄλωσι διόλου καθὲ τῆς καρδιᾶς παλμὸ, στὴ φωνὴ τοῦ Νοῦ, καθὲ αἶσθημα στὴ σκέψη, ποὺ ὄλα τὰ φέρνει μὲ τὴ πραχτική της ὄψη. Γιὰ δάφτο κ' ἐγὼ ἄθελα ἔκανα νεβρικὰ κινήματα.

Τὸ κάθισμα στὸ ὄμορφο ντιβανάκι, ποὺ εἶταν τόσο ἀναπαυτικὸ, μὲ στενοχωροῦσε, μοῦ φαινόταν πληχτικὸ, μοῦ φαινόταν πῶς ἔβγαζε φωτιά!

Μὲ στενοχωροῦσε κ' ἡ συντροφιά μου! Τί παράδοξο πράμα! Ἀφτί, ποὺ γιὰ τὴν ἀγκαλιά της θάδινα ἐκόσμο, γῆ καὶ οὐρανὸ», κατὰ τὸν ποιητὴ, μοῦ φερνε πλήξη, μοῦ φερνε στενοχώρια, σὰν κάθονταν δίπλα μου!...

Λίς καὶ τὸ ἴδιο συνέβαινε καὶ σ' ἀφτίνη. Ἡ παρουσία μου τὴ στενοχωροῦσε! Ὅχι ὅμως τόσο, ὅσο στενοχωροῦμουνα γώ. Ἔτσι τουλάχιστο μοῦλεγε ὁ ἐγωῖσμός μου.

Γιατί ὄλα ἀφτί;... Γιατί μᾶς ἔλειπε τὸ θάρρος, μᾶς ἔρεβγε ἡ τόλμη, μᾶς ξελάκαε ἡ δύναμη ποὺ χρειάζονταν γιὰ νὰ λύσει τίς γλώσσες μας.

Σὲ κείνο τὸ μαρτύριο, σ' ἐκείνη τὴν ἀγωνία, ποὺ μ' ἐσφιγγε δυνατὰ, θυμήθηκα τὴν ἀλυσσιδίτσα μου, ποὺ μὲ δάφτη διασκέδαζε καθὲ μου πλήξη καὶ στενοχώρια.

Τὴν ἔβγαλ' ἀπὸ τὴν τσίπη μου κι' ἄρχισα νὰ παίζω μ' αὐτή. Δὸς του γύρους ἡ ἀλυσσιδίτσα στὰ δάχτυλά μου! Δὸς του σιγοχτυπήματα.

Όλη μου ἡ προσοχή ἔπεσε σ' αὐτήνε. Λησμόνησα τὴ συντροφιά πού εἶχα δίπλα μου.

Κεῖνη φαίνεται πὼς πείσμωνσε, γιατί τῆς φάνηκε πὼς τὴν περιφρονούσα. Καὶ περίμενε τὴν κατάλληλη στιγμή νὰ μ' ἐγδικηθεῖ.

Σάφνου, ὅταν ἡ ἀλυσσιδίτσα ἔκανε βόλτες στὴν ἀγέρα, κρατουμένη ἀδύνατα ἀπὸ τὴν ἔκρη στὰ δύο δάχτυλα, περνάει σὺν ἀστραπή τὸ χεράκι τῆς τὸ ἀπαλὸ ἀπὸ τὸν ὦμο μου, βάζει τὸ ἄλλο ἔμπρός μου, μοῦ πιάνει τὸ χέρι, μοῦ παίρνει τὴν ἀλυσσιδίτσα... Λές καὶ μὲ ξαρμάτωσε!...

— Οὐφ! πιά καὶ σὺ δὲν ὑποφέρεσαι μὲ τὴν ἀλυσσιδίτσα σου!... δὲ λές τίποτε!...

Γέλασα.— Ἄτί νὰ πῶ;....»

Πέρασαν λίγες στιγμές. Ἐπεσα πάλι στὴ σιωπή. Λές κι' ἄρχισα νὰ νυστάζω....

Ἐσκυψά λίγο τὸ κεφάλι μου καὶ τ' ἀκούμπησα στὸ χέρι μου, πού στηρίζονταν στὸ δεξί μου γόνατο.

Τότες δὲ χάνει καιρὸ ἰκεῖνη καὶ μοῦ χώνει τὴν ἀλυσσιδίτσα στὸ σβέρκο...

— Οὐφ! Μ' ἐπάγιασες... Μὲ κρύωσες...

— Χά, χά, χά! τὰ γέλια τῆς σκορπίστηκαν στὸ σαλονάκι, πού λές κι' ἀπτό ἄρχισε νὰ γελάει τώρα... Μιά ἀχιτίδα γήλιου ἀπὸ τὸ λιθοασίλεμμα, ξέφυγε ἀπὸ τίς κάτασπρες κουρτίνες καὶ μπῆκε μέσα...

Γέλασα κ' ἐγώ. Τὸ γέλιο τῆς τ' ἀκολούθησαν τὸ σαλονάκι κ' ἐγώ... Τί δύναμη πούχε τὸ χρυσόχο γελάει τῆς!

Ἡ ἀλυσσιδίτσα ἔμεινε πιά δική μου. Τί σκέφτηκα κ' ἐγώ πού τὴν ἔβγαλα ἀπὸ τὸ σβέρκο μου; Νὰν τῆς τὸ πλερώσω μὲ τὸ ἴδιο νόμισμα, ἀπτό πού μοῦ καμε.

Δὲν ἔχασα καιρὸ. Ὀπλίστηκα μὲ δύναμη Ἡρακλῆ! μ' ἀπόφαση Ναπολέοντα! καὶ σὲ μιά στιγμή ἀφηρημάδα τῆς, τῆς τὴν ἔρριξα στὸν κατάλεφο σβέρκο τῆς.

Γέλασε τώρα πιά ὅσο μπορεῖτε νὰ φανταστῆτε δυνατά. Γέλασε μὲ τὴν καρδιά τῆς σὰ νάλεγε.— Σέφερα στὸ πεδίο τοῦ παιχνιδιού, ἀπὸ τὸ πεδίο τῆς σοβαρότης καὶ τῆς σωπῆς!...

Γέλασα πάλι κ' ἐγώ. Πολέμησε νὰ τὴν βγάλει ἀπὸ τὴν πλάτη τῆς. Μὰ γὼ φάνηκα πὼς θαρρετὸς ἀπ' αὐτήνε δὲν τὴν ἄφρινα νὰ τὴν βγάλει ἐπίασα τὰ χεράκια τῆς καὶ τῆς εἶπα:

— Ὅχι! θὰ μείνει κεῖ, γιὰ νὰ σὲ κρυώσει, νὰ τιμωρηθεῖς!... Νὰ δεῖς, τὸ ξανακάνεις ἄλλη φορὰ!

Ἀπτό ξακολουθεῖ νὰ γελάει ἀντίς νὰ μοῦ δώσει ἄλλη ἀπάντηση. Δὸς του γέλια μὲ τὸ σακκί!...

Ἀγωνίζονταν μονάχα νὰ μπορέσει νὰ ξεφύγει τὰ χεράκια τῆς ἀπὸ τὰ δικά μου καὶ νὰ τὴν βγάλει. Μὰ τοῦ κάκου. Κοκκίνησε τὸ προσωπάκι τῆς ἀπὸ τὸ πάλεμμα.

Ἀκόμα γέλαε...

Ἀναψα κ' ἐγώ. Γέλαγα κ' ἐγώ. Κ' ἐκεῖ πού ἀγωνιζότανε νὰ πάρει τὰ χεράκια τῆς ἀπὸ τὰ δικά μου, ἕνα φιλάκι πεταχτὸ, κλέφτικο, μὰ ζωηρὸ, ἀφισα στὸ λευκὸ δέρμα τους...

Γέλασε πάλι...

Τὸ φιλάκι σὺν ἀστραπή, πεταχτήκε λές ἀπὸ κεῖ καὶ πῆγε στὰ χεράκια τῆς. Ἐνώθησαν τὰ χεῖλη μας κι' ἀπῆκαν ἕνα ζωηρὸ κρότο, ἕνα φιλὶ χτυπητὸ...

«Λιγώθηκα!...» μοῦπε τότες κ' ἐγυρε τὸ κεφάλι τῆς στὴν ἀγάλη μου. Τὴν ἄφρισα ν' ἀκούμπησει λιγωμένως κ' ἐγώ... Ἐβαλα μονέχα τὸ χέρι μου στὰ δλόμαθρα μαλλιά τῆς, τ' ἀπαλά σὰ μετὰξί καὶ τὰ χὰδεβα...

Πέρασαν λίγες στιγμές... Σηκώθηκε... Μὲ κοίταξε ἀφωνη, σὰ ζαλισμένη...

Σηκώθηκα. Πῆρα τὸ καπέλλο μου, νὰ φύγω. Τῆς ἔδωσα τὸ χέρι. Σὺγκαιρα ἀνταλλάξαμε κι' ἄλλο φιλ!...

... Ἡ ἀλυσσιδίτσα εἶταν ἡ ἀρραβώνα μας... Ἡ πιὸ σωστή, ἡ πιὸ καλὴ κ' ἡ πιὸ τίμια... Ἄν ἀρχιμάγαμε ἀπὸ λόγια, πούς ξέρε; τί ψέματα καὶ τί δόλοι θάδιναν καὶ θάπαίρναν...

Ἡ ἐκμυστήρηση τοῦ ἔρωτά μας γίνηκε μὲ τὴν σωπῆ. Τὸ ἀποτελεσματικὸ τοῦ ἀκολούθημα γίνηκε μὲ τὴν ἀλυσσιδίτσα, τὸ σύμβολο τῆς Ἐνώσης. Τὸ ἀληθινὸ βεβαία.

... Τὴν ἐφυλάω, γιὰ κειμήλιο!... Δὲν ἔχω δικαιο... Κι' αὐτὴ θέλει νὰ τὴν ἐβλέπει πάντοτε, στὰ χεράκια μου. Ἐχει ἄδικο;...

ΝΕΛΟΝΤΑΣ

ΑΡΘΡΟ ΣΤΗ ΜΙΧΤΗ

Ἡ «Ἀκρόπολις» εἶχε τὴν καλωσύνη, μέλις εἶδε τὴν εἰκόνα τοῦ Λέαντρου Παλαμᾶ στὸ παρασμένον φύλλο, νὰ μᾶς τὴ ζητήσει, καθὼς καὶ μιά σημειωσούλα γιὰ τὸ συνεργάτη μας. Ὅσο γιὰ τὴν εἰκόνα εἶταν εὐκόλο τὸ πρᾶμα, ἀλλὰ ἡ σημειωσούλα εἶχε καὶ τίς δυσκολίας τῆς, γιατί ἡ «Ἀκρόπολις» τὴν ἤθελε ἢ στὴν καθαρῆσούσα ἢ στὴ μιχτή, σὲ μιά δηλ. ἀπὸ τίς δύο αὐτὲς ξένες γλώσσας πού δὲν τίς ξέρει, καὶ φυσικὰ δὲν τίς γράφει κανένας συνεργάτης τοῦ «Νουμᾶ». Ἐπρεπε ὅμως νὰ γίνῃ καὶ τὸ χατίρι τῆς ἀγαπημένης «Ἀκρόπολις», κ' ἔτσι ὁ δούλος σας ἀποφάσισε νὰν τὴ γράψῃ, καὶ μάλιστα στὴ μιχτὴ ἢ μισή, καθὼς τὴ θέλει ὁ Ψυχάρης.

Μὰ πὼς νὰν τὴ γράψῃ; Ὁ Σταθόπουλος πού τὸν εἶδε νὰ ἰδρώνει καὶ νὰ ξειδρώνει στὸ γραφεῖο τῆς «Ἀκρόπολις» ὅσο νὰ τραβῆξῃ μιά γραμμὴ, τονὲ λυπήθηκε καὶ τοῦ εἶπε:

— Θέλεις νὰ γράψῃς τὴ Μιχτὴ; εὐκόλο πρᾶμα! ἔχασε πὼς ὑπάρχει γραμματικὴ τῆς Δημοτικῆς κ' ἀμέσως τὴ γράφεις, δίχως τὸν παραμικρὸ κόπο!...

Νὰ λοιπὸν τὸ μυστικὸ τῆς Μιχτῆς, πού τὸσον καιρὸ τὸ ζητοῦμε: τὸ ἀνακάλυψε ὁ Σταθόπουλος: γλώσσα δηλ. πού δὲν ἔχει καμιά γραμματικὴ, κ' ἀξίζει ὁ λόγος τοῦ ἔξυπνου χρονογράφου νὰ μείνῃ γιὰ δριμύς τῆς.

Ἡ σημειωσούλα λοιπὸ γράφτηκε ὅπως ὅπως, σύμφωνα μὲ τὴ συνταγὴ τοῦ Σταθόπουλου, καὶ ἡ «Ἀκρόπολις» δημοσιεύοντας τὴν ἔγραψε σ' ἄλλη σελίδα τὴν ἀκόλουθη παρατήρηση:

... Καὶ ὁ μὲν Ταγκόπουλος ἰσχυρίζεται δι' ἡ ὠραία σιλουέττα τοῦ μικροῦ Λεάνδρου Παλαμᾶ εἶναι γραμμὴν εἰς τὴν..., καθαρῆσούσα καὶ διαμαρτύρεται διὰ τὴν θυσίαν αὐτὴν πού ἔκαμε.

Οἱ δὲ ἀναγνώσταί μας τί λέγουν; Ἡμεῖς διακηρύττομεν δι' ἡ ἐγράφη εἰς τὴν καθαρῆσούσαν... ὑπερδημοτικὴν. Μόνον ὅτω συμβιβάζομεθα.

Ὁ Ταγκόπουλος ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχυρίζεται πὼς ἡ σιλουέττα τοῦ Λέαντρου γράφτηκε στὴν καθαρῆσούσα, δηλ. γράφτηκε μὲ λάθια, καὶ γιὰ νὰ δεῖτε πὼς ἔχει δικίον τὴν ξανατυπώνουμε δῶ, ἀπκράλλαχτα καθὼς τυπώθηκε στὴν «Ἀκρόπολις» τῆς παρασμένης Κυριακῆς, δίχως νὰν τῆς ἀλλάξομε ὅτε τὴν ἀτεχνη συνταξὴ αὐτὴ τὴν ἐνθρόγραφη ὀρθογραφία. στολίδια καὶ τὰ δύο τῆς ἀθάνατης Μιχτῆς.

Ὅταν πρὸ τεσσάρων πέντε χρόνων πηγαίναμε κάθε σαββατοβράδον στὸ σπίτι τοῦ Παλαμᾶ μερικοὶ λόγιοι καὶ ἕνας δὺν δημοσιογράφου φίλου του, ἔπρεπε νὰ ἰδοῦμε κάποιον Σαββατοβράδον εἰς ἕνα προπύρισμα τῆς σάλας κ' ἕνα τετράδιο μαθητικὸ μὲ στίχους. Τὸ πῆρε, θυμᾶμαι, ὁ μακαρῆς ὁ Καμπύσης στὰ χεράκια του καὶ τὸ φυλλαμέτρησε ὅσπερα ἰδοῦσε καὶ σὲ μένα. Ἦσαν στίχοι πού εἶχε γράψῃ ὁ μικρὸς ὁ Λέαντρος, κατὰ παιδιάστικον στίχον ἄτακτα καὶ ἀφρόνιστα ριγμένοι στὸ χαρτί, ἀφιερωμένοι ὅλοι αὐτὸν πεθαμένον ἀδελφόν του Ἄλκη.

— Καὶ λέει αὐτὸς ὁ μικρὸς! ἔσκαψα κ' εἶπα πού Καμπύση.

— Καὶ θὰ πῆ! μοῦ ἀποκοιδήκε ὁ Καμπύσης καὶ ἀλλάξαμε κουβέντα. Τόσο μόνον.

Τὸ μικρὸ μαθητικὸ τετράδιο τὸ ἐξησμόνησα γιὰ νὰ τὸ ξαναθυμηθῶ ὕστερ' ἀπὸ δὺν τρία χρόνια, διὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1904, ἕνα δειλινὸ, μοῦ ἔφερε ὁ Λέαντρος τὸ πρῶτον ποιήμα του— ὄχι πιά παιδιάστικον στίχον, ἀλλὰ στίχον γεμάτον καὶ μορφοδουλεμένον—τὴν μετάφραση ἑνὸς ποιήματος τοῦ Sully Prudhomme «Τὰ μάτια».

— Διαβάστε το κ' ἂν σὰς ἀρέσει...

Δὲν ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ νὰ δημοσιευθῇ τὸ ποιήμα του στὸν «Νουμᾶν». Ἀλλὰ τὸ ποιήμα ἐδημοσιεύθη, δημοσιεύθηκε καὶ ἄλλα κατόπιν, μεταφράσεις διαλεκτῆς καὶ πρωτότυπα κ' ὁ Λέαντρος— ἡ ὁ Παλαμάκης, καθὼς τὸν λέμε—πρὶν κλείσῃ τὰ δεκατέσσαρα χρόνια καὶ πρὶν τελειώσῃ τὸ Γυμνάσιον ἔβρινε ποιητῆς, ἢ σωστότερα—ἐπειδὴ ἐδῶ στὸν εὐτυχιμένον τόπον μας οἱ ποιηταὶ βγαίνουν μὲ τὴν ντουζίναν—ἔδειξε πὼς τὸ κ' ἂν τὶ τὶ τοῦ Γάλλου ποιητοῦ φτερουγίζει στὴν ἀπαλήν ψυχὴν του καὶ πὼς μὰ μερὰ δὲ τιμῆσῃ τὰ νεοελληνικὰ γράμματα.

Ὅσοι φανιάζονται—γιατὶ ὁ Ρωμῆος δὲλα τὰ φανιάζεται— πὼς ὁ Παλαμᾶς ἂν δὲν γράφῃ, διορθώνει ὅμως τὰ ποιήματα τοῦ παιδιοῦ του, ὁμολογοῦν πὼς δὲν ἔχουν προσέξει ποτὲ ὅτε στοῦ πατέρα τὰ ποιήματα, ὅτε στοῦ γιοῦ, γιατί ὁποιος λίγο νοιώθει ἀπὸ ποιῆσῃ καὶ λίγο προσέξει θὰ ἰδῇ ἀμέσως πὼσον διαφέρουν πατέρας καὶ γιοῦς καὶ στὸ στίχον καὶ στὸ ξενόλιγμα τῆς ἰδέας καὶ στὴ λέξι ἀκόμα.

Ἀλλὰ δὲν πρόκειται νὰ γραφῇ κριτικὴ γιὰ τὸν Λέαντρον. ἔβρινε νωρὸς ἀκόμα. Μόνον μὰ σημειωσούσα— καθὼς μοῦ ἐξήγησεν ἡ ἀγαπητὴ «Ἀκρόπολις»— γιὰ νὰ στεφανώσῃ μὲ αὐτὴν τὴν εἰκόνα του. Καὶ ἡ σημειωσούσα αὐτὴ, ἡ σύντομη καὶ βιασικὴ, ἢμπορεῖ νὰ κλείσῃ μὲ τὸ ἀκόλουθο ἀνέκδοτο, τὸ ἔξυπνον καὶ ἀρκετὰ χαρακτηριστικόν.

Τὴν παρασμένη Κυριακὴ τὸ πρῶτ' εἶχα στὸ γραφεῖόν μου καὶ τοὺς δὺν Παλαμάδες, πατέρα καὶ γιοῦ. Πάνου σὲ κάποιον κουβέντα, μοῦ λέει ὁ Παλαμᾶς, ἔτσι ἀστενεύομενος:

— Σὲ παρακαλῶ νὰ καταχωρίσῃς στὸν «Νουμᾶν» μὰ δήλωσι, δι' ὁ Λέαντρος Παλαμᾶς δημοσιεύει τὰ ποιήματά του χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ πατέρα του.

— Σὲ παρακαλῶ κ' ἐγώ, συμπληρώνει ὁ Λέαντρος, νὰ καταχωρίσῃς ἄλλη μὰ δήλωσι πὼς καὶ ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς δημοσιεύει τὰ ποιήματά του χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ γιοῦ του.

Καὶ γελοῦσαμε γιὰ ὄρα κ' οἱ πρεῖς.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ

(Στή στήλη αυτή θα κρεμάμε κάθε βδομάδα, σαν κεφάλια ληστών, όλες τις συνταγές κι αναρθογραφίες που βρίσκονται σε καθαρευουσιάνικα βιβλία. Συνεργάτες της στήλης αυτής θάναυ δλ' οι αναγνώστες μας, αρκεί μοναχά πλάι στο βαρβαρισμό που θα μας στέλνουν να σημειώνουν τ'όνομα του βιβλίου και τον αριθμό της σελίδας που βρίσκεται).

«*Εύχαριστιών θερμῶς συγχαίρων ὑμῶν ὡς προέδρον...*»

«*Εύχαριστῶ θερμῶς ἐπ' ἀγγελία νίκης ἣτις με ἐνέπλησε χαρὰ ν' ἄφατον...*»

(Γρυπάρης, πρόσθετος στην Πόλη «*Ἀκρόπολη*» 17 του 'Απριλίου 1906, ἀριθ. 8625).

«*Ἀθῆναι*» 10 'Απριλ.

Σελ. 3, στήλη Α', στίχ. 9.

Εἶναι περιεργότατοι οἱ αἱ διπλωματικοὶ βάρσανοι.

'*Ἰδία ἐφ. 15 Μαρτ.*

Σελ. 1, στήλη 1, στίχ. 42.

... *ἐπὶ ταῖς νίκαις καὶ τοῖς προόδοις.*

«*Ἀκρόπολις*» 6 'Απριλ., στήλη 5.

... *ἀβροχοῖς χειλέοις.*

'*Ἰδία ἐφ. 12 'Απριλ., σελ. Β', στήλ. 5.*

Ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας μετὰ τῆς βασιλισσῆς Ὀλγας καὶ τῶν προγκητισσῶν Σοφίας, Βικτωρίας καὶ Ἐλένης μετέβησαν εἰς τὴν Σχολὴν τῶν χειροτεχνιμάτων καὶ παρέμειναν πολλὴν ὥραν περιεργασθέντες...

'*Ἰδία ἐφ. 12 'Απριλ., σελ. Β', στήλ. 7.*

Ἡ ὑποδοχὴ ἦν μοι ἔκαμεν ὁ Ἑλλ. λαὸς καὶ ὁ τοῦ Πειραιῶς τοιοῦτος.

'*Ἰδία ἐφ. 15 'Απριλ., σελ. Β', στήλη 4 καὶ 5.*

*Ὁμιλοῦσιν εἰτα ὁ κ. Καροταίερρης, τονίζων τὰ φιλόξενα αἰσθήματα τῆς Ἑλλ. πρωτευούσης, ἀφ' ἧς ἀπεκδέχεται ζωηρὰν τὴν ἐνθάδρουσιν ἐν τῷ ἔργῳ του καὶ ὁ διευθυντὴς τῆς συναδέλφου «*Πρόδος*» κ. Σπανοῦδης, ἐξάρας μὲ βαρυσήμαντον σημασίαν σημεῖά τινα τοῦ ἀθλητισμοῦ, ὡς πρὲπει, δηλονότι νὰ τὸν ἀντιλαμβάνονται πάντες οἱ Ἕλληνας! Γίνονται κτλ.*

«*Σκρίπ*», 15 'Απριλ., σελ. 3.

Βερολίνον—Κατὰ τὰς ἐκ Θεσσαλονίκης τηλεγραφικὰς εἰδήσεις τῶν Γερμ. ἐφημερίδων, ὁ περιβόητος συνταγματάρχης καὶ ἀρχικομηταζῆς Γιάνκωφ ἐπὶ κεφαλῆς συμμορίας ἀποτελουμένης ἐκ 40 ληστανταρτῶν, πρὸς βληθθεῖσα ὑπὸ τουρκικοῦ στρατοῦ, παρὰ τὸ Μελένικον κάτεστράφη φονευθέντος, κατὰ τὰ τηλεγραφήματα, καὶ αὐτοῦ τοῦ Γιάνκωφ.

ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΓΡΑΙΚΟΥ

Ὁ ἥλιος καίγει σὰν φωτιά καὶ ἡ ἀντίλια μὲς ἐμποδίζει νὰ ἀγροικᾶμε μπροστὰ μας ἐλεύθερα. Ἡ τρεμερὴ αὐτὴ ζέστα ἀνοίγει στους Μαραθωνοδρόμους τὴ μεγάλη πόρτα τῆς δόξας, τὴ Μεγάλῃ πόρτα τῆς ἀποθέωσης. Ἀπὸ ἐξήντα χιλιάδες κ' ἀπάνου στόματα ἀκούγεται τὸ δισταγμῆνο ἐκεῖνο «*ἄχ...*» ποῦ τὸ περιμένει ἡ βεβαιότητά...

Ὅλο τὸ Στάδιο, μὲ κρατημένη ἀναπνοή, στὸ ποδάρει βρίσκεται καὶ δλουδὸνε τὰ πνεύματα τὰ σπρώχνει ἡ ἀνυπομονησία, δλουδὸνε ὁ νοῦς πετάει στὴ θεοὴ ἱκανοποίηση...

Ἡ ἐλπίδα πετάει ἀπὸ πᾶνου ἀπὸ τὸ Στάδιο, καὶ μὲ ἓνα γλυκὸ μειδιάμα προσπαθεῖ ν' ἀπεικάση τὸ Γραικὸ δρομέα...

Τὸ κανόνι ἀκούγεται! Μιὰ φοβερὴ ὄχλοβὴ ἀπὸ δλουδὸνε τὰ στόματα, ποῦ ἀνακουφίζουν τὸν πόνο τῆς καρδιᾶς, ἀκούγεται, καὶ βγαίνοντας πετάει ἀπάνου, ὅπου βρίσκεται ἡ γελαστὴ ἐλπίδα μας καὶ τὴν ψηλώνει περισσότερο, γιὰ νὰ ξεχωρίσει τὸ δρομέα...

Ἐνα τρακταχτὸ «*ἐρχεται!*...» βοίζει καί... Ἐξωφρενιστικὰ χειροκροτήματα ἀκούγονται... Ἐἶναι Γραικός!!...

Μὲ τὴν κορώνα τῆς δόξας στὸ κεφάλι, φτάνει ἀκούρατος ὁ Κουτουλάκης, γελαστός, ὁμορφος καὶ χαριτωμένος...

Ἀπὸ δλουδὸνε περιστέρια κάτασπρα ρίχτουνται καὶ μεγαλώνουν τὸν ἐνθουσιασμό του, καὶ αὐτὸς πετάει σὰν κ' αὐτὰ μιὰ, δυὸ φορές τὸ Στάδιο, καὶ περήφανος παρουσιάζεται στὸ Βασιλεῖα μας, ὁ ὅποιος τὸν χαϊδεύει γιομάτος χαρὰ καὶ περηφάνεια...

Ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ Ἀμερικὴ ὅλη γονατίζει μπροστὰ στὴ γλυκεῖά μας πατρίδα, τὴ δοξασιμένη μας Ἑλλάδα...

Αὐτὰ τὰ ὄνειρατα βλέπει ὁ φτωχὸς ὁ Γραικός!!!...

ΣΤΑΘΗΣ Δ. ΜΑΖΑΡΑΚΗΣ

Ο ΑΤΥΧΟΣ ΠΑΤΕΡΑΣ

Στὸ Ψήλωμα χωριοῦ τῆς Κέρκυρας, παλαιοῦθε εἶτανε χτισμένο λαμπρὸ παλάτι, τοῦ Πέτρου Ἀστάλα. Καὶ σήμερα ποῦ μετριέται αἰώνας ἀπὸ τότες, ὑπάρχει τὸ χτήριο, μαυρισμένο ἀπὸ τὴ παλαιότητα, καὶ βρίσκονται ἀκόμη τὰ σημάδια περασμένης καλοπέραςης, ὅπου χαρὲς καὶ οὐράνια ἡσυχία βασίθε ἐκεῖ.

Ὁ Ἀστάλας μὲ πολλὰ χτήματα καὶ ἀκατάβλητη δραστηριότητα, ἐζούσε καλά. Εἶχε κειάδια, μύλους, λειτρουδιά, ἀμπελοχώραφα, καὶ καλοπερνοῦσε, καὶ ἐδούλεθε πολὺ ἀσκέρι, ἐργάτες καὶ φτωχοκόριτσα. Εἶχε καὶ φαμιλία, ἀπὸ μιὰ γυναῖκα τὴν Ἀσημίνα, καὶ ἓνα μοναχογιὸ τὸ Γιάννη.

Μεγάλωνε ὁ Γιάννης, καὶ ἡ ἐλπίδα τοῦ πατέρα, κλεισιμένη στὴν καρδιά του, ἐπρόσμενε ν' ἀποκτήση στὰ γεράματά του, ἀσφαλισμένο προστάτη καὶ διαφεντεφτὴ τοῦ βιοῦ του, καὶ τὰ στερνὰ του χρόνια νὰ περάση ἡσυχά καὶ ἀναπαυμένα: τέτοια εἶναι ἡ κανονικὴ ζωὴ, αὐτὸ τὸ φυσικὸ καὶ λογικὸ.

Εἶταν βράδου, στὰ μπάσματα τοῦ χειμῶνα. Μαῦρο σκοτάδι εἶταν ριγμένο στους κάμπους, καὶ σὲ ὅλη τὴ ράχη ποῦ ἀπλωμένα ἀντίκρυζαν τὰ σπιτία τοῦ χωριοῦ, ἐβούιζε βορεινὸ κρῖο ἀγέρι. Μονάχα λαδοφάναρα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ γύριζαν τὰ σπιτάκια, καὶ στὸ θαμπερὸ φῶς ξαστέρωνε ἡ ἀσπράδα καμμιάς ὁμορφῆς χωριατοπούλας, ποῦ ἐπαίρνε χορτάρει στὴν κατσικά της, ἄλλη βαστούσε τὴν καρδιάρα γεμάτη ζεστὸ ἀφρισμένο γάλα. καὶ ἄλλος ξεπέζευε τὸ ζευγάρι του. Αὐτὸ εἶναι τὸ βράδουασμα τῶν χωριῶν.

*

Γιορτὴ ξημέρωνε στὸ σπιτί τοῦ Ἀστάλα. Τὰ σφαχτὰ ἔτοιμα καὶ ἀράδα κρέμασιμένα, οἱ ἐπιστά-

τες τοῦ νοικοκύρη, μπρὸς πίσω, σιγύριζαν καὶ τὰ γιορτιατικὰ τους, ποῦ τὴν ἄλλη μέρα θὰ φοροῦσαν, γιὰ νὰ χορέψουν στὸ σπιτί τοῦ ἀφεντικοῦ, μὲ τους καλεσιμένους μέσα στὴ χαρὰ τοῦ Ἀστάλα.

Τὰ μεσάνυχτα ἄξαφνα οὐρλιασμα σκυλιοῦ τάρραζε τὸ χωριό! καὶ ἐτέλειωνε τὸ θανατοκλαμμα, ὁλοτρόγυρα στὸ σπιτί τοῦ Ἀστάλα. Ταράχτηκε ὁ καθίνας, καὶ ἐσφιγγε τὴν καρδιά του, καὶ οἱ γριούλες προμελετοῦσαν τ' ἀποφασισμένο κηκὸ, ποῦ θὰ ξημέρωνε τὴν ἄλλη μέρα. Βέβαια καὶ θετικὸ, σὰν τὸν ἥλιο ποῦ βγαίνει πάντα γιὰ νὰ ἀνοίξη τὴν ἡμέρα! Ὁ Γιάννης ἐκεῖνο τὸ βράδου ἀποδειπνήσε καὶ τοῦδωκε γιὰ τὸ Ξωκλήσι, ὅπως πάντα χαρούμενος καὶ τραγουδιστὰ:

«*Αὐγουστίνκα μου χρυσή, πότε θάμαστε μαζί!*
«*Ἐλεύτεροι νὰ λέμε, πέντε χρόνων τὰ βάσανα!*
«*Ποῦ ὁ ἀσπλαχνος πατέρας μου, μὰς κάνει νὰ περ-
[νᾶμε!*
«*Πότε θὰ κελαιδῆ τ' ἀηδόνι, τὴν ἐνωσή μας τὴν
[ἀγνή!*

Ἀνάμεσα ἀπὸ μιὰν σκορπισμένη πρασινάδα, μυρτιές δάφνης ἀγριώματα, μερικὰ δέντρα καὶ κειπαρίσια, σὰν νὰ κοιμῶντανε στὴν ἐρημιά, ἀμίλητη: ἀσάλεφτη, ἦτον ἡ Ἐκκλησιούλα τοῦ Ἁγ. Νίκα.

Φτάνει ὁ Γιάννης, καὶ σὰ νὰ τοῦ προμάντευε ἡ ψυχὴ, δὲν ἦτον ἐκεῖ ἡ Αὐγουστίνκα, ποῦ πάντα πρωτοπήγαινε, πάντα τὴν εὔρισκε, ἀκουμπισμένη στὸ κατώφλιο τῆς Ἐκκλησιούλας, ἴσως καὶ νὰ γονατίζε στὸ σκοτάδι, καὶ νὰ ξόρκασε τὸν Ἅγιο, καὶ τὰ μυστήρια, γιὰ τὴν ἀγάπη ποῦ ἐπρόσμενε, γιὰ τὸν κόσμον ὅλο ποῦ ἦταν ὁ Γιάννης της.

*

Φτωχοκόριτσο ἡ Αὐγουστίνκα, ἀπὸ μικροῦλα ἐβόσκε τ' ἀρνάκια της, στὶς ἀθῶες ἐρημιές καὶ ἡ φύσις τῆς ἐχάρισε χρυσὴ πλεξίδα ἀπὸ ἀφθονα μαλλιά, ξεζῆλισμένα τριγύρω στὸ γυρτὸ της πρόσωπο, ροδοκόκκινη μὲ ξεπετασιμένα στήθια οὐράνιας παρθένας, καὶ μὲ δυὸ ἀσημένιες βερίτσες στὰ αὐτιά της, λιγερὴ, μάτι γιομισμένα ἀγνότη, σφαχτὰ μοναχά γιὰ τὸ Γιάννη, ποῦ τὸν ἔμαθεν νὰ λατρεύη τὸν ἔρωτα, τὴ λαχτάρα τῆς καρδιᾶς, τὰ φυσικὰ τοῦ πλάστου.

Μεγάλωσε ἡ βοσκοπούλα, καὶ σύμφωνα μὲ τὰ συστήματα τοῦ τόπου, ἔστεκε στὸ σπιτί, ὑφανε, ἐβόγαινε καὶ στὸν κάμπο γιὰ ζῦλα. Ἡ σκαλίζε τὸ μικρὸ χτήμα ποῦ τῆς ἀφῆκε ὁ πατέρας της, καὶ ἐζούσαν μὲ τὴν μάννα της, δλομόναχες, νοικοκυριμένες στὸ φτωχικὸ τους. Καὶ ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ ἀγάπησε τὸ Γιάννη στὶς ρεμματιές μικροῦλα ποῦ ἐβόσκε τὰ πρόβατά της, καὶ ὁ Γιάννης γύριζε ἐκεῖ γιὰ κυνῆρι, νέος καὶ αὐτὸς πλούσιος καὶ ἀσκήης μὲ ὁμορφιὰ ἀξέτιμωτη καὶ καλωσύνη ἀκόμη εἶχε στους τρόπους του, μιὰ ἦσαν ἡ σκέψη της, μιὰ παρηγοριὰ εἶχε καὶ μεγάλωνε μέσα της, σὰν τὸ κισσὸ ποῦ σφιχτοπλέκεται σὲ κανένα ἀγριόδεντρο, νὰ πάρη τὸ Γιάννη γιὰ ἄντρα, ὅπως καὶ ὁ Γιάννης ἀποφασιστικὰ τῆς τὸ ξηγήθηκε, καὶ ἄς ἦτον αὐτὸς πλούσιος καὶ ἐκεῖνη φτωχιά. Μονάχα ὁ Ἀστάλας, ἀντίσκοφτε τὸ γυῖο του, καὶ μεγάλη λύπη παράδερνε τὸ λογισμό του.

*

Περνάει τὸ μεσάνυχτο, οὐρλιασε καὶ τὸ σκυλί, καὶ ἀκόμα νὰ πάη ἡ Αὐγουστίνκα στὸ Γιάννη. Σαῖτιές καὶ μαχαιριές μπαινόβγαίναν στὴν καρδιά τοῦ Γιάννη. Πότες ἐκλαιγε, πότες ἐτρόμαζε γιὰ κανένα ξαφνικὸ, μὴν τῆς ἐσυνέθη. Γιατὶ στὰ πέντε χρόνια ἀγάπης, ποτὲ δὲν ἐλείψε τὸ συναπάντημα αὐτὸ, πο-

τὴ δὲν ἔμεινε τὸ ἐκκλησιάζι μοναχὸν, παρὰ κάθε νυχτιὰ ἐκαιγαν τὸ λιθόνι τῆς ἀγάπης τὰ δυὸ κορμιά, τὴν ἄφηνε ἡ μάνα της, καὶ ὀρκίζονταν, καὶ ἐκλαιγε ὁ Γιάννης ἀπὸ χαρὰ, μπροστὰ της, νὰ τὴν κάμῃ νὰ πιστέψῃ, ποῦ ἀπὸ τὸ λόγου δὲν θὰ βγῆ, καὶ ὡς μὴν θέλῃ ὁ πατέρας του τέτοιο συνοικέσιο, ποῦ ἔφτανε ἡ ἀρνήσή του σὲ φοβερισμόν, νὰ τὴν ἀποκληρώσῃ καὶ ἀπὸ τὸ βιό του!

Ἡ Αὐγουστίνα ἄμα νύχτωσε, μαθαίνει ἀπὸ κάποια γειτόνισσά της τὴ Λένη, ποῦ τῆς ζήτησε τὴ παντρεῖα ποῦ θὰ ἐγενότου, πῶς δὲν εἶχε τὴν ἄλλη μέρα γιορτὴ ὁ Ἀστάλας, καὶ πῶς τὰ σφαχτὰ, καὶ οἱ ἐτοιμασίαι, ἦτανε τὸ ἄξαφνο στεφάνωμα τοῦ Γιάννη, ποῦ ἄλλαξε ὁ Γιάννης γνώμη, καὶ βιαστικὰ θὰ ἔπαιρνε τὴν θυγατέρα τοῦ Πρωτοπαπᾶ τοῦ χωριοῦ, ποῦ λειτρούγαε στὸν Ἀη-Γιῶργη, τὴν Ξανθὴ. Αὐτὴν εἶχε προξενιά ἀπὸ καιρὸ ὁ Γιάννης καὶ τὴν γύρισε, δὲν τὴν ἤθελε. Δὲ βαστοῦσε νὰ γελάσῃ τὴν Αὐγουστίνα.

Στὸ ἄκουσμα αὐτὸ, ἐτινάχτηκε αὐτὴ, σκοτίστηκε ὁ λογισμὸς της καὶ λιποθυμισμένη πάει καὶ πέφτει στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας! δὲν τὸ πίστευε ποτὲ, μὰ εἶδε καὶ τὰ σφαχτὰ, εἶδε καὶ τὸ κύνημα τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ἀστάλα!

Μάνα καὶ ὄρφανῆ, ἐκλαιγαν, ἀνατρίχιαζαν, παρακαλοῦσαν ἀθῶα τὸ γραμμὸ τῆς τύχης, ἐξόρκιζαν τὴν Παναγιά, νὰ μὴ ἀφήσῃ τὸ Γιάννη νὰ παντρευτῆ, τὴ χαρὰ τοῦ σπιτιοῦ τους, τὰ γελασμένα ἔναιρα, ποῦ πέντε χρόνια ἐλπίζανε, καὶ τὴν ἀγνὴ ἀγάπη καὶ πόθο ποῦ εἶχε ἡ Αὐγουστίνα τοῦ Γιάννη.

Καὶ ὁ Γιάννης στὸ ξωκλήσι, μὲ τὰ χέρια ἀπλωμένα στὸ σταυρὸ τῆς θύρας, παρακαλοῦσε, βασάνιζε τὴ σκέψη του, φοβέριζε τὴ ζήση του, ἔταζε ὅλο του τὸ βιὸ στοὺς φτωχοὺς καὶ ἀρρώστους, νὰ τὸν βοηθήσουν οἱ Ἅγιοι, νὰ μὴ ἀλλάξῃ γνώμη ἡ Αὐγουστίνα, καὶ ὅσο ἔβλεπε καὶ ἀργούσε νὰ ἔλθῃ τόσο ἡ ὑποψία του μεγάλωνε καὶ ἡ νύχτα πέρναε.

Κοντὰ νὰ φτάσῃ τὸ χαραμέρι, ποῦ οἱ γκιόνιδες ἔσωναν τὴ μιλιὰ τους καὶ ὁ σκύλλος εἶχε οὐρλιάσει βρισκεται μπροστὰ στὸ Γιάννη ἢ Λένη ἢ ἴδια, ποῦ γνῶριζε καὶ τὸ Γιάννη σὰν τὴ δόλια φιλιά πᾶδειχνε καὶ στὴν Αὐγουστίνα. Τᾶμαθες κύρ Γιάννη; τοῦ λέει! Ἡ Αὐγουστίνα σὲ ἀπάτησε! Παίρνει ἄλλο νεὶ! Χτὲς τὸ κοντόβραδο, ποῦ τὴν ἔστειλε ἡ μάνα της, γιὰ νερό, ἔφυγε μὲ τὸν Ἀσπίλο, τὸ γείτονά της μὲ τὰ σπιτικά της ρούχα, καὶ στὶς φωνῆς τῆς μάνας, ἔπειτα τὸ μεσανύχτι, ποῦ ἔκανε σὰν οὐρλιάσμα σκυλλιοῦ, σηκωθήκαμε οἱ γειτόνοι, καὶ ἤξερα ποῦ εἶσαι ἐδῶ καὶ ἦρθα νὰ σὲ προλάβω μὴ χάσεις τὴ νιότη σου! Παρὰ ἄφῃσ' τὴ σκύλλα νὰ λυσάξῃ μὲ ἐκεῖνον ποῦ σὲ ἀρνῆθηκε, καὶ παραμέρισε τὰ πλεῖστη σου καὶ τὰ καλά σου! Λὲς ποῦ ἦσουν ἐσύ, ποῦ ἐσκλάβωσες τὴ νιότη σου;

Στὸν Ἀη-Γιῶργη θὰ στεφανώσῃ τὸ χαράμα, ἔτσι εἶπε ὁ Ἀσπίλος. Ἐκεῖνη ἔφυγε καὶ ἔμεινε ὁ Γιάννης!

*

Ἦλθε τὸ χάραμα. Ἀνοίγει ὁ Γιάννης τὴν Ἐκκλησιὰ καὶ ἀποφασισμένος νὰ μείνῃ πιστὸς στὸν ὄρκο του, μπαίνει μέσα. Μαρτύριο ἀπεριγραφτὸ ἦτον ἐκεῖνο, ὁ Γιάννης νὰ δέεται στὴ μεγάλη Θεότη, νὰ κοιτάξῃ ἀψηλά σὰν χαμένος, νὰ φωνάζῃ, νὰ παρακαλεῖ τοὺς Ἅγιους, τὰ ἄστρα, τὴν τύχη του, νὰ προλάβῃ τὸ χαμό του! Ὅλα, σκίφτηκε, χαμένα! Συναξεῖ τὰ διαφοκέρια καὶ γνωρίζοντας τὴ φαρμακερὴ τους δύναμη, καὶ σκυμμένος στὰ μυστήρια σὰ νὰ πρόσμενε ὁ κατάδικος χάρη, ὅπως θὰ ἔσκυφε στὸ θωμὸ τοῦ γάμου μὲ τὴν Αὐγουστίνα, ἔπεσε σὲ ἓνα λήθαργο μὲ τὸ ποτήρι στὸ χέρι!!

Στὸ φτωχικὸ τοῦ κοριτικοῦ, βασίλεβε τώρα ἀπόλυτη ἡσυχία ἡ πιρρομάνα καθισμένη, καὶ ἡ Αὐγουστίνα εἶχε λουστῆ, ἔβαλλε τὰ γιορτιατικά της, καὶ ἔχτενίστηκε βιαστικὰ.

Σωρὸ ἀπὸ ἀθράκια πολλὰ, ἔτοιμα γιὰ νὰ κάμουν ἀσφυζιά θανάτου, ἔτοιμασε ἡ Αὐγουστίνα! Κατάκλεισε πόρτες καὶ παραθυρόφυλλα, καὶ δίπλα στὴν ἡσυχία μάνα πλειὰ, παρακαλοῦσαν νὰ σημάνη ἡ κάμπανα τῆς χαρᾶς τοῦ Γιάννη, νὰ γελαστῆ καὶ ἀλλαζογνωμήσῃ ἡ τύχη, νὰ μετανοιώσῃ ὁ σκληρὸς πατέρας, νὰ γυρίσει τὸ πεπρωμένο!

Μὲ τὸ γέλασμα τοῦ Ἠλιοῦ, ποῦ ἄφινε νὰ κρυφτοῦν οἱ θλίψεις τῆς νυχτιᾶς, λυπητερὰ καὶ ἤρεμα, ἀρχινᾷ τὸ νεκρικὸ τῆς ἀχθ, σιγαλὰ σιγαλὰ ἡ κάμπανα τ' Ἀη-Γιῶργη, ποῦ ὁ Ἀστάλας ἀπὸ ἄσπεροῦ εἶχε διατάξῃ τὸν Παπᾶ νὰ σημάνη τὴ γιορτὴ του, γιὰ νὰ σβυστοῦνε σ' αἰώνιο ὕπνο, τὰ δυὸ κορμιά ποῦ ἡ τύχη ἔδισε, νανουρισμένα μὲ τὸ βογγητὸ, ἀπὸ τὸ μαννόφωνο καὶ ἀγνὰ ν' ἀποκοιμηθοῦνε μυρολογιῶντας, τοὺς πόνους τῆς ψεύτικης ζωῆς!

Κ. Ν. ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΣ

Ο.Τ.Ι. Φ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε

— Νοστιμότατος ὁ λόγος τιμῆς ποῦ δώσανε δυὸ κομματικὸ ἀντίπλοιο τῆς ἴδιας ἐπαρχίας μέσα στὴ Βουλὴ προχτὲς, δὲν δικαζότανε ἡ ἐκλογὴ ἂν ἔγινε νόμιμα ἢ παράνομα.

— «Δίδετε τὸ λόγο τῆς τιμῆς σας, κ. Φ. διὲ θὰ ἠμπορέσατε νὰ μὲ ὑπερτερίσατε εἰς τὸ τμήμα ὅπου ἔγινε ἡ καλονόθευση;»

— ἸΝαί!

— «Βεβαίω κ' ἐγὼ ἐπὶ λόγῳ τιμῆς διὲ δὲν θὰ ἠμπορέσατε νὰ μὲ ὑπερτερίσατε!»

— Νὰ δίνεις τὸ λόγο τῆς τιμῆς σου μὲ τόση ἐπισημότητα, δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ σὲν νὰν τὸν κρατήσῃς, μὰ ἀπὸ πεινήντα ἢ ἐκατὸ ἀνθρώπων ποῦ θὰ ψηφίσουν ὅπως τοὺς καπνιστὴς κείνη τὴν ὥρα ποῦ θὰ σταθοῦνε μπροστὰ στὴν κάλπη σου! Ὁ κοινοβουλευτικὸς στὴν πατρίδα μας βάλθηκε ὅλα νὰν τὰ ραζιλέψῃ, καὶ τὸ λόγο τῆς τιμῆς ἀκόμα.

— Κ' ἓνα ἀμίμητο ποῦ δημοσιεύθηκε τὴν περασμένη βδομάδα σε κάποια φημερίδα: «Ἐρτάζει ἡ ροδόχρους δεσποινίς Γ. (τόνομα φαρδῦ πλατῦ) ἡ σωθεῖσα πρὸ τριετίας ἐκ φθίσεως διὰ τοῦ τονωτικοῦ οἴνου Βαρλᾶ».

— Μαθαίνουμε μὲ χαρὰ πῶς ὁ συναργάτης μας Γιάννης Περγιαλίτης τυπώνει σὲ βιβλίον τὰ θελασινὰ του τραγούδια.

— Ἐἴταν καιρὸς πιά τὰ δημορφα τραγούδια τοῦ Περγιαλίτη μας, τὰ σκορπισμένα δῶ κ' ἐκεῖ, νὰ μαζωχτοῦνε σὲ βιβλίον γιὰ νὰ μπόρῃσῃ ἔτσι νὰν τὰπολύψῃ κανεὶς ὅλα μαζί.

— Ὁ «Ἀκρίτας» δήλωσε πῶς θὰ πάψῃ πιά νὰ βγαίνει γιὰτὶ ἂδὲν ὑπάρχει ἔθνος, δὲν ὑπάρχει ζωὴ πνευματικὴ, δὲν ὑπάρχει πίστις, δὲν ὑπάρχει αἰσθήματα.

— Ἀλλοίμονο, δὲ θὰ ὑπάρχει πιά καὶ «Ἀκρίτας»! Τελειωτικὴ καταστροφὴ.

Ο ΙΑΙΟΣ

ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΛΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ

'Απὸ Πέμτη σὲ Πέμτη

'Υπουργὸς Ἐσωτερικῶν ὁ Ν. Καλογερόπουλος
Σιοταῖοι. Ἀθήνα 1, Ἐπαρχίαι 7.

Λαθωμοί. Ἀθήνα 1, Περαιᾶς 2, Ἐπαρχίαι 4.

Κλεισιῆς. Ἀθήνα 3, Περαιᾶς 2, Ἐπαρχίαι 2.

'Απαγωγές. Ἀθήνα 1, (τοῦ Ὀλυμπιονίκου... ποῦ δὲν ἔγινε), Ἐπαρχίαι 1.

Ο ΦΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

"Εντοκοὶ καταθέσεις

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσόν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας στεργλίναις ἀποδοτίας εἰς ὀρισμένην προθεσμίαν ἢ διαρκεῖς Αἰ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις—εἰς χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὕψους (chèque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐπιταγῆν τοῦ ὁμολογιοῦχου.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ καταθέτου εἰς τὸ Ὑποκαταστήματι τῆς Τραπεζῆς, ἐν Κερκύρῃ Κεφαλληνίᾳ καὶ Ζακύνθῳ διὰ τῶν ὑποκαταστημάτων τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς.

Τόκοι τῶν καταθέσεων

1	1)2	ταί:	0)0	κατ' ἔτος	διὰ	καταθ.	6	μηνῶν
2	"	"	0)0	"	"	"	1	ἔτους
3	1)2	"	0)0	"	"	"	2	ἔτων
2	"	"	0)0	"	"	"	4	ἔτων
4	"	"	0)0	"	"	"	5	ἔτων

Αἱ ὁμολογιοὶ τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἀναλογίαν τοῦ καταθέτου νομαστικῆς ἢ ἀνόνομοι.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Ν. Καρ. Θὰ δημοσιευτῆ. — κ. Χ. Λ. Δὲν ξέρουμε καλὰ, μὰ θαρροῦμε πῶς δὲν ἔγινε τίποτα. Ὁ,τι γίνῃ θὰν τὸ μάθῃς.—κ. Στρ. Κλων. Ἀργότερα. Γιὰ τὴν ὥρα καλὸ κι αὐτό.—κ. Γιατρ. Ὁ «Ἀθροπικὸς μηχανισμὸς» τελιώνει στ' ἄλλο φύλλο. Βέβαια, θὰ βγαί' ξεχωριστὰ καὶ σὲ βιβλίον. Ἡ παρατήρησή σου καλὴ μὰ εἶναι ἀργὰ τώρα.—κ. Γ. Π. Σ' εὐχαριστοῦμε. Θὰ δημοσιευτοῦνε στ' ἄλλο φύλλο.—κ. Φιλ. Νικολ. Στὸ γραφεῖο μᾶς βρῖσκετε κάθε μέρα 8—10 τὸ πρωὶ καὶ 3—5 τὰπομασήμερο.

ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ

τὸ ἔνκ, κ' ἓνα φρ. χρ. γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ, πουλιοῦνται τὰ γραφεῖα μας καὶ στὸ Βιβλιοπωλεῖο Σακέτο—(ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὸ στὴ Βουλὴ) τὰκόλουθα βιβλία:

Τοῦ Ψυχάρου «Ταξίδι» (σελ. 502) καὶ «Ὀνειρο τοῦ Γιαννίρη» (σελ. 268).

Τοῦ Πάλλη «Ἡλιος καὶ φεγγάρι» (σελ. 120)

Τοῦ Φωτιάδη Τὸ «Γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ μας ἀναγέννησις» (σελ. 405).

Τοῦ Ἑφταλιώτη «Ἱστορία τῆς Ρωμισσῶνης» (σελ. 320) καὶ «Μαζώχτρα, Βρουκολακας κλπ.» (σελ. 269).

Τοῦ Ἐρμονα «Τῆς Ζωῆς» (σελ. 194).

Τοῦ Φιλίντα Γραμματικὴ τῆς Ρωμῆικης γλώσσας (μέρ. Α') (σελ. 96).

Τοῦ Λόγγου «Δάφνης καὶ Χλόη» (χαρτοδεμένο) μεταφρ. Ἰλ. Βουτιερῆδη (σελ. 86).

Τοῦ Εὐριπίδου «Μήδεια» μεταφρ. Γιάννη Περγιαλίτη (σελ. 59).

Τοῦ Σοφοκλεῖ Ἀίας. Μετάφρ. Ζήσιμου Σίδερη (σελ. 61).

Τοῦ Χ. Ἀντροιάδη «Ὁ Μίγ' Ἀλέξανδρος» (σελ. 192).

Τοῦ Δ. Π. Ταγκόπουλου «Ζωντανὸι καὶ Πεθαμμένοι» δράμα—«Ἡ Χρυσουγὴ» καὶ «Τάφος στὸ Γιαλὸν δηγήματα (σελ. 78).

Ἡ ΙΑΙΙΑΔ, μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν κ. Ἀλέξ. Πάλλη (σ. 416) δρ. 2 καὶ φρ. χρ. 2 στὸ ἐξωτερικὸ. Ἡ «ΜΑΤΙΑ» τοῦ Γ. Ἀβάζου δρ. 1.50